

2026

DISTANSSKOLAN NOMAD LÄROPLAN

Innehållsförteckning

Läroplan.....	5
Distansskolan Nomads läroplan och dess utarbetande.....	6
Distansskolan Nomads läroplan	6
Anordnandet av undervisningen vid Distansskolan Nomad.....	6
Samarbete under övergångsfaserna.....	6
Övergångar från den finska skolan till Nomad och tillbaka till den finska skolan	6
Övergångsfaserna i Distansskolan Nomad.....	7
Sätt att ordna undervisningen	7
Nätundervisningen är flexibel	7
Distansundervisning online och i realtid	8
Finland-relaterat innehåll.....	8
Nomad – Värdegrunden och synen på lärande	8
Nomads betoningar.....	8
Stöd för svenska språket och den finska och finlandssvenska kulturidentiteten	8
Individuellt och gemensamt lärande.....	9
Ansvarighet och värdering av det egna arbetet	9
Glädje i lärandet	9
Kreativitet och innovation.....	10
Mediepedagogik och mediekritik	10
Nomads syn på lärande	10
Elever är olika	10
Eleven är aktiv	10
Inre motivation leder till bättre lärande	10
Lärande sker i interaktion	11
Positiv atmosfär och respons stöder lärande och motiverar	11
Man lär sig mer genom att undersöka fenomen	11
Den grundläggande utbildningens uppgift och mål	11
Distansskolan Nomads särskilda uppdrag och betoningar på den mångsidiga kompetensen.....	11
Nomads särskilda uppdrag	11
Betoningar på den mångsidiga kompetensen i Distansskolan Nomad.....	13

Nomads verksamhetskultur	15
Nomads verksamhetskultur, lärmiljöer och arbetsmetoder	15
Nomad som en lärande gemenskap	15
Ansvar för miljön och inriktning mot en hållbar framtid	17
Lärande och välbefinnande i Nomad	17
Lärande och välbefinnande i Nomad	17
Gemensamt ansvar och samarbete i Nomad	17
Fostringssamtal och disciplinära åtgärder i distansundervisningen	18
Undervisning som utnyttjar distansförbindelser	18
Studier som inte är bundna till årskurser	18
Annan verksamhet som stöder undervisningens och fostringens mål	18
Bedömning i Nomad	19
Bedömningens uppgifter i Nomad	19
Summativ bedömning	20
Bedömningsprinciperna i Nomad	20
Nomads bedömningskultur	22
Bedömningsobjekt	23
Bedömning av lärande och kompetens	23
Bedömningen av arbetet	23
Bedömning av beteende	24
Framskridande i studierna i Nomad	24
Stöd för lärande och skolgång i Nomad	25
Elefvård i Nomad	25
Nomads språk och kulturer	26
Årskurs 1–2	27
Årskurs 1–2 i Nomad	27
Mångsidig kompetens i årskurs 1–2	28
Modersmål och litteratur	31
Läroämnets uppdrag	31
Språkpedagogik och språkutveckling	32
Det särskilda uppdraget för lärokursen i svenska och litteratur	32
Mål för lärmiljöer och arbetssätt i årskurserna 1–2	33

Handledning, differentiering och stöd i årskurserna 1–2	33
Mål för undervisningen i lärokursen svenska och litteratur i årskurs 1–2	33
Bedömning i svenska och litteratur i årskurs 1–2	37
Årskurs 3–6	38
Årskurs 3–6 i Nomad	38
Övergången mellan årskurs 2 och 3	38
Särskilt uppdrag för årskurs 3–6: Att utvecklas som elev	38
Övergången mellan årskurs 6 och 7	39
Mångsidig kompetens i årskurs 3–6	40
Modersmål och litteratur	45
Språkpedagogik och språkutveckling	45
Läroämnets uppdrag	45
Särskilt uppdrag för årskurs 3–6	46
Mål för lärmiljöer och arbetssätt i läroämnet modersmål och litteratur i årskurs 3–6	47
Handledning, differentiering och stöd i läroämnet modersmål och litteratur i årskurs 3–6	47
Svenska och litteratur	47
Lärokursens särskilda uppdrag	48
Mål för undervisningen i lärokursen svenska och litteratur i årskurs 3–6	48
Bedömning av elevens lärande och kunnande i läroämnet svenska och litteratur i årskurs 3–6	51
Det andra inhemska språket	56
Språkpedagogik och språkutveckling	56
Det andra inhemska språket finska	56
Läroämnets uppdrag	56
Finska, A-lärokurs i årskurs 3–6	57
Mål för undervisningen i A-lärokursen i finska i årskurs 3–6	57
Bedömning av elevernas lärande i A-lärokursen i finska i årskurs 3–6	59
Årskurs 7–9	62
Övergången mellan årskurs 6 och 7 och uppdraget i årskurs 7–9 i Nomad	62
Övergången mellan årskurs 6 och 7	62

Årskurs 7–9: Att växa som medlem i gemenskapen	63
Övergången från den grundläggande utbildningen till följande utbildningsstadium	63
Mångsidig kompetens i årskurs 7–9	64
Modersmål och litteratur	70
Språkliga och kulturella färdigheter i en mångsidig kommunikationsmiljö	70
Lärokursens särskilda uppdrag	70
Mål för lärmiljöer och arbetssätt i läroämnet modersmål och litteratur i årskurs 7–9	71
Handledning, differentiering och stöd i läroämnet modersmål och litteratur i årskurs 7–9	71
Mål för undervisningen i lärokursen svenska och litteratur i årskurs 7–9	72
Bedömning av elevens lärande i läroämnet modersmål och litteratur i årskurs 7–9	76
Bedömningskriterier för goda kunskaper (vitsordet 8) i slutbedömningen efter avslutad lärokurs i svenska och litteratur	76
Det andra inhemska språket finska	81
Språkpedagogik och språkutveckling	81
Läroämnets uppdrag	82
Finska, A-lärokurs i årskurs 7–9	83
Mål för lärmiljöer och arbetssätt i A-lärokursen i finska i årskurs 7–9	83
Handledning, differentiering och stöd i A-lärokursen i finska i årskurs 7–9	83
Mål för undervisningen i A-lärokursen i finska i årskurs 7–9	83
Bedömning av elevens lärande i A-lärokursen i finska i årskurs 7–9	85

Läroplan

Läroplanen är grunden för skolans undervisnings- och fostringsarbete, utvärdering och utveckling. För föräldrarna berättar läroplanen om skolans värderingar, mål, arbetsmetoder och det innehåll som undervisas i de olika läroämnena.

För läraren är läroplanen en karta med hjälp av vilken hen planerar och förverkligar undervisningen samt utvärderar eleven och sitt eget arbete. Distansskolan Nomads läroplan ger lärarna möjlighet att betona just det innehåll som är viktigt för skolans elever.

Distansskolan Nomads läroplan baserar sig på [Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen](#) (Utbildningsstyrelsen, 2014).

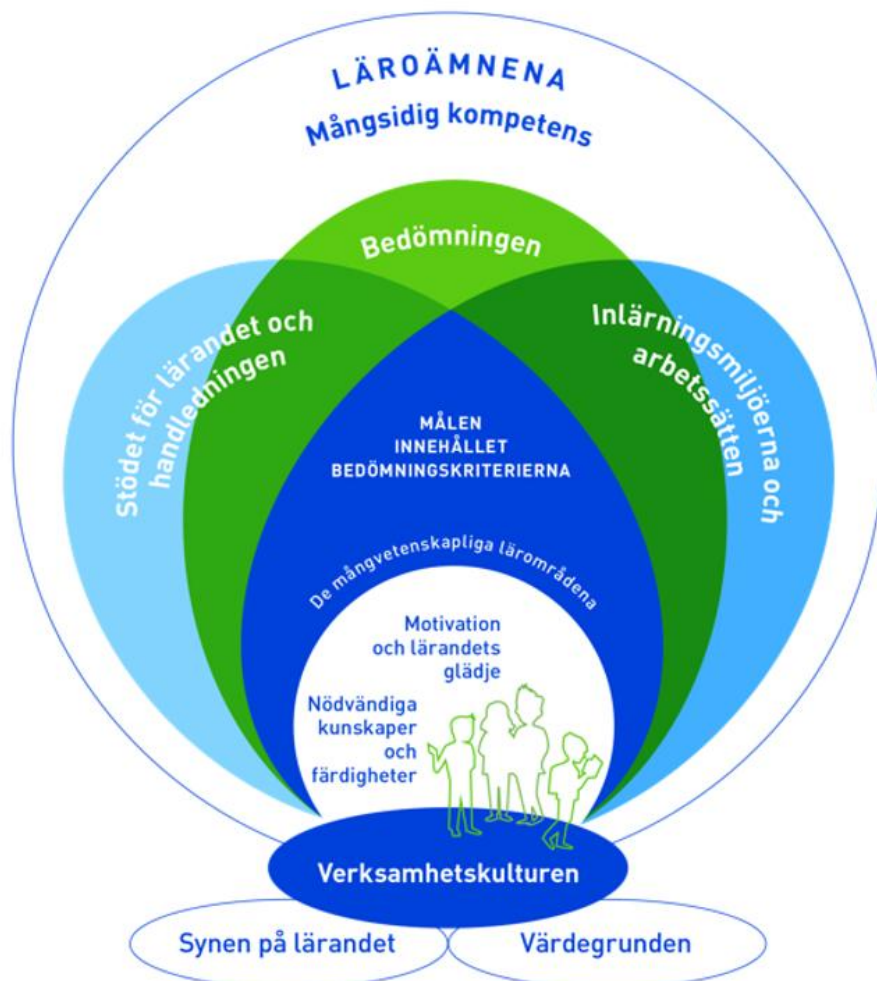

Bild 1 Utbildningsstyrelsen Centrala delar i läroplanen för den grundläggande utbildningen

Distansskolan Nomads läroplan och dess utarbetande

Distansskolan Nomads läroplan

Distansskolan Nomad är en distansskola för elever i grundskoleåldern som bor utomlands och den upprätthålls av Folkupplysningssällskapet rs. (Kvs Stiftelse). Distansundervisning ges i följande ämnen:

- Modersmål och litteratur: svenska (årskurs 1–9)
- Det andra inhemska språket: finska (årskurs 3–9)

Den svenskspråkiga läroplanen utarbetades under läsåret 2025–2026, efter att Distansskolan Nomad förenades med Etäkoulu Kulkuri och behovet av en ny svenskspråkig läroplan uppstod. Tidigare läroplanen baserades på Raseborgs läroplan vilket inte anpassar sig till Nomads särskilda uppdrag och behov. Läroplanen baserar sig på Kulkuris finskspråkiga läroplan, som har utarbetats i samarbete med Kulkuris elever, vårdnadshavare och lärare under åren 2015–2017, och kompletterats efter behov i takt med att de nationella läroplansgrunderna har ändrats.

Anordnandet av undervisningen vid Distansskolan Nomad

Samarbete under övergångsfaserna

Nomads elever studerar vid distansskolan allt från ett halvår upp till flera år. En familj kan bo utomlands endast under några månader, då eleven förflyttar sig från sin skola i Finland till Nomad endast under en termin. Elever som bor permanent utomlands studerar oftast i Nomad under flera år och studierna täcker då hela den grundläggande utbildningens lärokurs i svenska och litteratur eller finska som det andra inhemska språket.

Övergångar från den finska skolan till Nomad och tillbaka till den finska skolan

Att påbörja studier i Nomad är ofta kopplat till en stor förändring i elevens liv: Hen flyttar utomlands och börjar studera på ett främmande språk i en lokal eller internationell skola.

En annan betydande övergångsfas för eleven är återkomsten till Finland och den finska skolan efter åren utomlands.

På vår hemsida finns information om stöd för övergångsfasen gällande:

- flytt utomlands med skolbarnet,
- behovet av distansstudier, och
- föräldrarnas roll i distansstudierna.

Dessutom konsulterar och ger Nomad råd till föräldrar, finska skollärare, rektorer och studiehandledare i frågor relaterade till barnets skolgång, både före flytten utomlands och när eleven återvänder till den finska skolan. Om eleven och vårdnadshavaren har tillräckliga kunskaper i finska kan Nomadfamiljer vid behov även få stöd på finska från Kulkuris elevhandledare som jobbar främst med elever som studerar i Kulkuri som den enda skolan.

Övergångsfaserna i Distansskolan Nomad

När en Nomadelev går vidare till nästa årskurs och läraren byts ut, presenterar sig den nya läraren på videon för sina blivande elever innan läsåret avslutas. Elevens nuvarande och kommande lärare samarbetar vid övergångsfasen. Samarbetet är särskilt viktigt vid övergången från andra till tredje klass och från lågstadiet till högstadiet.

I Nomad är föräldrarna sina barns handledare, och deras roll i studierna är betydande. Det är viktigt att föräldrarna vet hur studierna förändras när eleven går över från en årskurs till en annan och från lågstadiet till högstadiet. Lärarna samarbetar med föräldrarna och informerar dem om förändringarna samt stöder föräldrar och elever i dessa förändringar.

Sätt att ordna undervisningen

Nätundervisningen är flexibel

Distansskolan Nomad är flexibel utifrån elevernas livssituationer och behov. I onlineskolan kan eleven framskrida antingen årskursvis eller enligt sin egen studieplan.

Nomads läsår börjar i början av september och avslutas i månadsskiftet maj-juni. Onlineskolans kurser är indelade i månadsmoduler, vilket underlättar planering och schemaläggning av studierna. Inom modulerna kan eleven framskrida i sin egen takt.

Om eleven kan flytande finska kan hen även studera flera ämnen i finskspråkiga Etäkoulu Kulkuri.

Distansundervisning online och i realtid

Undervisningen i Nomad är distansundervisning i lärplattformen Canvas. Nätkursen består av innehåll och uppgifter skapade av läraren, läromedel från förlag samt olika webbinnehåll. På vissa kurser kan eleven välja en tryckt lärobok i stället för elektroniskt material.

På varje nätkurs erbjuds eleverna 4 distanslektioner i realtid under läsåret.

Finland-relaterat innehåll

Undervisningen i Distansskolan Nomad är ämnesindelad eftersom eleverna går i lokal eller internationell skola i bosättningslandet och Nomad kompletterar den undervisningen med innehåll relaterat till Finland och den finska kulturen. Det populäraste och viktigaste ämnet är det svenska språket och litteraturen. Man kan också studera finska som det andra inhemska språket. Om eleven kan tillräckligt bra finska, kan hen även studera olika ämnen på finska vid Kulkuri såsom finsk historia, geografi och samhällskunskap.

Nomad – Värdegrunden och synen på lärande

Nomads betoningar

De betoningar som kompletterar den grundläggande utbildningens värderingar (som finns inskrivna i grunderna för läroplanen) är följande:

Stöd för svenska språket och den finska och finlandssvenska kulturidentiteten

När en elev flyttar utomlands försvagas den kulturella och språkliga kopplingen till Finland: skolan, vännerna, lärarna och det omgivande samhället representerar en annan kultur och talar ett annat språk. Kunskaper i modersmålet och den finska och finlandssvenska kulturidentiteten behöver stöd.

Goda kunskaper i modersmålet är en förutsättning för lärandet även när man bor utomlands. Ju bättre ett barn behärskar sitt modersmål, desto bättre lär hen sig språket i den nya omgivningen och lyckas i skolan i det nya bosättningslandet. När barnets modersmålskunskaper värderas och utvecklas, lär hen sig det nya språket som ett komplement till de starka modersmålskunskaperna, inte på dess bekostnad.

Kännedom om svenska språket, kulturen och historien stärker elevens självbild och förmedlar det finska kulturarvet.

Att stödja elevens utveckling av svenska språket och att stärka den finska kulturidentiteten är en av Distansskolan Nomads viktigaste uppgifter. Arbetet utförs tillsammans med vårdnadshavarna.

Individuellt och gemensamt lärande

Elever som bor utomlands har å ena sidan olika utgångspunkter och lärandebehov, å andra sidan ett behov av kamratstöd och kontakt med andra finska elever som bor utomlands. Nomad möjliggör både individuella lärstigar och gemensamt lärande.

Eleven kan välja kurser och innehåll som ska studeras och studera när det passar hen. Skolan stöder eleven i valet av lämpliga kurser och innehåll samt i det självständiga studiet.

Nomad erbjuder en gemenskap bland finska elever som bor utomlands. I Nomad-gemenskapen ingår elever, vårdnadshavare, lärare och andra personer som deltar i undervisningen och dess handledning. I skolsamfundet kan eleven tryggt dela med sig av och testa sina egna tankar och kunskaper. Eleven uppmuntras till aktiv interaktion med andra. Interaktionen ökar gemenskaps känslan, kamratstödet och tillhörigheten i gruppen, samtidigt ökar motivationen till studierna.

Ansvarighet och värdering av det egna arbetet

En elev i den grundläggande utbildningsåldern som studerar på distans hemma behöver alltid en vuxen som handleder studierna och ser till att de framskrider. Trots detta kräver distansstudier självständighet och en självinitierad arbetsmetod av eleven.

Eleven stöds och uppmuntras till att värdesätta sig själv, sitt eget arbete och sitt lärande. Eleven handleds att utvecklas som elev så att hens initiativförmåga och färdigheter i självständiga studier stärks.

De vårdnadshavare eller andra vuxna som fungerar som elevens handledare stöds och får hjälp för att lyckas med handledningsuppgiften.

Glädje i lärandet

Att studera svenska eller finska är vanligtvis frivilligt för en elev som bor utomlands. Inom Nomad anser man att en inre motiverad elev lär sig bättre och orkar studera på distans vid sidan av den lokala skolan. Den inre motivationen fungerar när eleven vill lära sig, är entusiastisk över det som ska läras, känner att hen klarar sig och upplever glädje i lärandet.

Positiv, uppmuntrande respons ökar glädjen i lärandet och skapar inre motivation. Varje elev har ett behov av att känna att hen kan och klarar av saker. En god respons inspirerar till lärande och hjälper eleven att utvecklas som elev och att hitta sina egna styrkor.

Att identifiera och använda elevens styrkor vid inläring skapar positiva känslomässiga upplevelser och glädje i lärandet. Glädje i lärandet i sin tur ökar elevens upplevelse av förmåga och förbättrar studieresultaten.

Kreativitet och innovation

Elever och lärare uppmuntras att använda nya redskap inom informations- och kommunikationstekniken samt nya pedagogiska metoder, att kritiskt söka ny kunskap och nya färdigheter till stöd för undervisning och lärande, samt att arbeta kreativt och söka nya lösningar i sitt arbete och sina studier.

Läraren stöder och uppmuntrar eleven till innovativ användning av lärmiljön och utnyttjar elevernas idéer i undervisningen. Både Kulkuris och Nomads lärare delar aktivt med sig av sin egen kompetens och sina idéer till varandra i onlineskolans lärarrum, i lärarteam och vid lärarutbildningar.

Distansskolan Nomad lever tätt i nuet och är en föregångare i utvecklingen av distans- och nätundervisning. Nomad samarbetar med experter inom området och deltar aktivt i det tekniska och innehållsliga utvecklingsarbetet av nätundervisning genom att bland annat dela och sprida god praxis och expertis inom nätundervisning.

Mediepedagogik och mediekritik

Eleven handleds till att bli en mångsidig medieanvändare och medieproducent. Mediepedagogik och mediekritik är en naturlig del av skolan som verkar i en nätmiljö och en naturlig del av de olika läroämnena.

Nomads syn på lärande

Elever är olika

Elever har olika inlärningsbehov, styrkor, intressen och inlärningsstilar. I en mångsidig miljö med flera medier hittar varje elev ett lämpligt sätt att lära sig. När eleverna får hjälp att identifiera sina egna styrkor och sitt sätt att lära sig, utvecklas de som elever.

Eleven är aktiv

Eleven är en aktiv aktör och ägare av sitt eget lärande, som tar ansvar för sitt lärande och dess framsteg. Hen reflekterar och utvärderar sitt lärande, sina upplevelser och känslor. En aktiv elev sätter mål, löser problem både självständigt och tillsammans med andra, kan söka information och be om hjälp vid behov.

Inre motivation leder till bättre lärande

En inre motiverad elev vill lära sig och är intresserad av det som ska läras. När eleven vill lära sig, kan påverka sitt eget lärande, innehåll och arbetsmetoder, känner att hen klarar sig och upplever glädje i lärandet, lär hen sig bättre än en yttre motiverad elev.

Inre motivation, glädje i lärandet och bättre lärande främjas i lärmiljön genom bland annat valbarhet, gemenskap och positiv och uppmuntrande respons.

Lärande sker i interaktion

Lärande sker i interaktion med vårdnadshavare, andra elever, lärare och andra vuxna samt olika gemenskaper och lärmiljöer. Att lära sig tillsammans främjar elevens färdigheter i kreativt och kritiskt tänkande och problemlösning, samt förmågan att förstå olika perspektiv. Det stöder också att elevens intressen utvidgas.

Positiv atmosfär och respons stöder lärande och motiverar

Elevens självbild, känsla av förmåga och självkänsla påverkar vilka mål hen sätter upp för sin verksamhet. Den uppmuntrande handledning som ges under lärandeprocessen stärker elevens tillit till sina egna möjligheter, motiverar och främjar lärandet.

Mångsidig, positiv och uppmuntrande respons stöder lärandet och utvidgar elevens intressen.

Positiv pedagogik bygger på att identifiera elevens styrkor, synliggöra dem och lära sig genom dem. Det viktigaste är att uppmuntra och hitta det goda i varje elev. I stället för att fokusera på svagheter och det eleven inte kan, fokuserar man på styrkor och hur eleven kan utveckla och använda dem som hjälp vid inläring av nya saker.

Man lär sig mer genom att undersöka fenomen

Att undersöka fenomen som går över ämnesgränserna förenar elever, lärare och läroämnen. I framtiden kan även Distansskolan Nomads elever delta i Kulkuris fenomenbaserade projekt. Fenomenbaserat lärande är elevcentrerat och möjliggör olika inlärningsstilar. Elevens aktivitet betonas: läraren bestämmer inte vad som ska göras och hur, utan eleven betraktar fenomenet från det perspektiv och på det sätt hen önskar. I bästa fall producerar fenomenbaserat lärande ny kunskap som man inte skulle lära sig ensam eller inom ett enda läroämne, och det lär ut färdigheter som behövs i livet, såsom planering, informationssökning, problemlösning och samarbete.

Den grundläggande utbildningens uppgift och mål

Distansskolan Nomads särskilda uppdrag och betoningar på den mångsidiga kompetensen

Nomads särskilda uppdrag

Nomad är en onlineskola för finlandssvenska elever som bor utomlands. Nomad upprätthåller och utvecklar svenska och finska språkkunskaper hos svenskspråkiga barn och unga som bor utomlands, samt stärker den finska och finlandssvenska kulturidentiteten.

Skolans elever erbjuds aktuell och professionell nätundervisning i den grundläggande utbildningens läroämnen i modersmål och litteratur samt finska som andra inhemska språket. Eleven med tillräckliga kunskaper i finska kan även välja kurser från Kulkuris nätkursutbudet i de ämnen som passar hens egna lärandebehov.

I sin verksamhet främjar Distansskolan Nomad Strategin för Folkupplysningssällskapet rs. (Kansanvalistusseura), vars fokusområden är:

1. Hållbar framtid

Vi fortsätter att främja en hållbar utveckling ur sociala, ekonomiska och ekologiska hållbarhetsperspektiv.

Vi är engagerade i att främja hållbar utveckling och framtid i allt vårt arbete och vår verksamhet. Nomad stärker elevernas kulturella identitet och ger dem verktyg att verka i en globaliserad värld med respekt för mänskliga rättigheter. Genom att integrera elevernas egna erfarenheter från olika delar av världen i undervisningen, skapas en förståelse för globalt ansvar och långsiktig hållbarhet.

2. Flexibelt lärande

Livslångt lärande är en mänsklig rättighet som vi vill främja i vårt arbete. Flexibilitet är kritiskt viktigt för att alla ska ha möjlighet till lärande i livets alla skeden.

Inom Nomad förverkligas flexibiliteten genom en nätbaserad lärmiljö som möjliggör studier oberoende av geografisk plats. Undervisningen anpassas efter elevernas livssituation utomlands. Arbetssätten ger eleverna utrymme att utveckla sina färdigheter i att lära sig i sin egen takt och i en digital miljö. Vi uppmuntrar våra elever till ett livslångt lärande.

3. Försvar av demokratin

Ett fungerande civilsamhälle kräver försvar i dessa tider, för annars smulas sönder bildningsstaten eller så lyckas krisområden inte ta sig in på demokratins väg. Vi främjar krisbeständighet, det vill säga resiliens, bland annat genom våra projekt för mediekunnighet och grundläggande färdigheter.

Nomads elever tränas i medie- och informationskunnighet. De får stöd i att kritiskt granska och hantera motstridig information i sociala medier. Genom dialog och interaktion i nätgemenskapen uppmuntras eleverna att bli aktiva, initiativrika medborgare som kan motivera sina åsikter, respektera andras perspektiv och påverka det omgivande samhället.

Betoningar på den mångsidiga kompetensen i Distansskolan Nomad

Här har Nomads betoningar inom de breda kompetensområdena (enligt grunderna för läroplanen) sammanställts. Nomad betonar de breda kompetensområdena K1, K2, K5 och K6, vilka är markerade med fetstil i texten:

Förmåga att tänka och lära sig (K1)

Tankeförmåga och färdighet att lära sig är särskilt viktiga i distansstudier och utvecklas naturligt som en del av studieprocessen. Eleverna får stöd i att lära sig de färdigheter som behövs i distansstudier, såsom planering av studier, självständigt, långsiktigt arbete och informationssökning. Tänkande- och lärandeprocesserna synliggörs och eleverna handleds att utvärdera sitt eget arbete och sina framsteg.

Kulturell och kommunikativ kompetens (K2)

Nomads elever bor utomlands, mitt i olika kulturer och språk. Många av dem kommer från mångkulturella familjer där endast en av föräldrarna är finsk. Eleverna går i lokal eller internationell skola, och bosättningslandets kultur kan vara mer bekant än den finska. I Nomad stärks deras kulturella identitet genom att bekanta dem särskilt med den finska kulturen.

Elevernas olika kulturella bakgrunder värderas och utnyttjas i undervisningen. Eleverna ges möjligheter att presentera kulturen i sitt bosättningsland, sin gemenskap eller familj ur olika perspektiv och lära sig av varandra.

Vardagskompetens (K3)

I onlineskolan betonas ändamålsenliga, säkra, ergonomiska och hälsosamma sätt att använda teknologi. Även om skolan är på nätet, uppmuntras eleverna att även göra, agera och röra sig fysiskt. Onlineskolan utvecklas som en plats där studieanvisningarna och interaktionen finns, och där det inlärdas dokumenteras – lärandet sker så mycket som möjligt även i elevens närmiljö genom att röra sig, göra och agera. Nomad-elevernas välbefinnandekompetens stärks genom att fördjupa förståelsen för hälsofrämjande och hälsoskadliga faktorer, och de uppmuntras till en fysiskt aktiv livsstil.

Att ta hänsyn till och respektera andra människor är lika viktigt i onlineskolan och i sociala medier som vid möten ansikte mot ansikte. Nomad betonar uppskattande och aktiv interaktion mellan elever, lärare och föräldrar.

Multilitteracitet (K4)

I onlineskolan används, och uppmuntras det till att producera och tolka mångsidigt inte bara skriven text utan också andra texter: bilder, videor, ljud, animationer och annat digitalt material. I undervisningen används i mån av möjlighet autentiska texter som är meningsfulla för eleverna.

Digital kompetens (K5)

I onlineskolan är digital kompetens naturligtvis både ett mål och ett redskap för lärandet. Färdigheterna samlas tryggt i en sluten nätmiljö, varifrån dörrar gradvis öppnas till det öppna nätet. Eleverna handleds att använda IKT-teknik mångsidigt som ett verktyg för lärandet: vid informationssökning, i undersökande och kreativt arbete, i interaktion samt vid utarbetande av egna produkter och dokumentation av det inlärd.

Arbetslivskompetens och entreprenörskap (K6)

Eleverna uppmuntras att bekanta sig med näringslivet i närområdet, dess särdrag och centrala branscher. Elever som bor utomlands får information om det finska arbetslivet, ekonomin och entreprenörskapet. Ett entreprenörligt arbetssätt, projektarbete och nätverkande övas i naturliga sammanhang.

Förmåga att delta, påverka och bidra till en hållbar framtid (K7)

Nomads elever uppmuntras att delta i planeringen, genomförandet och utvärderingen av sina egna studier, det gemensamma skolarbetet och lärmiljön. Aktivitet och delaktighet stöds genom att ge eleverna val- och inflytande i vad och hur de lär sig.

Elever som bor utomlands bekantar sig särskilt med det finska civilsamhället och dess verksamhet. Möjligheten att jämföra det finska samhällets verksamhet med samhället i elevens bosättningsland berikar studierna.

En hållbar framtid byggs genom att främja elevernas miljöbildning. Miljöbildning är ett tankesätt, ett värde och en attityd: respekt och uppskattning för naturen och vår kulturmiljö. Den uppstår från en personlig relation till naturen och miljön.

Etäkoulu Kulkuri / Distansskolan Nomad är en Unesco-skola som har Okka-stiftelsens certifikat för hållbar framtid. Vi är engagerade i att aktivt främja Agenda 2030-målen.

Nomads verksamhetskultur

Nomads verksamhetskultur, lärmiljöer och arbetsmetoder

Nomad som en lärande gemenskap

Nomads världsomfattande, nätbaserad och lärandegemenskap består av elever, lärare och annan personal samt elevernas vårdnadshavare/handledare. Vid behov kallas experter inom olika områden in för att stödja lärandet.

Elevers gemenskap och lärande tillsammans, trots att de bor i olika delar av världen, stöds genom distanslektioner i realtid och både kursspecifika och i mån av möjlighet skolgemensamma projekt och fenomenarbete. Elever och vårdnadshavare erbjuds möjligheter att delta i planeringen och utvecklingen av undervisningen och skolans verksamhet, till exempel genom verktyg i sociala medier och regelbundna responsenkäter.

Onlineskolan leds enligt principerna för delat ledarskap. Ansvaret för utvecklingen av undervisning och nätpedagogik delas mellan Kulkuris och Nomads lärare i Lärarrummet och lärarteamen. Lärarna uppmuntras och involveras i planeringen och genomförandet av skolans utvecklingsprojekt.

Onlineskolans Lärarrum utvecklas som en plats där lärare kan lära sig tillsammans och av varandra. Lärarna uppmuntras till diskussion, att dela god praxis och idéer samt att ge och ta emot kamratstöd.

En säker och fungerande lärmiljö på nätet

Onlineskolans strukturer och praxis främjar säkerhet och skapar förutsättningar för smidigt lärande. Flexibla rutiner möjliggör mångsidigt lärande och beaktande av olika lärandebehov.

Alla elever har möjlighet att få handledning och stöd för sitt lärande från läraren. Även vårdnadshavare stöds i handledningsarbetet genom regelbunden information om kursmål, uppgifter och elevens framsteg.

Med enhetliga kursstrukturer, tydliga anvisningar och positiv kommunikation strävar man efter en säker och förutsägbar vardag som främjar lärandet.

En fysiskt aktiv livsstil stödjer lärandet på nätet

I onlineskolan satsar vi på att stärka elevernas fysiskt aktiva livsstil, eftersom den lägger grunden för ett framgångsrikt lärande och ett helhetsbetonat välbefinnande. Det är vetenskapligt bevisat att regelbunden rörelse och fysisk aktivitet förbättrar elevens vakenhet, koncentrationsförmåga och ork även under studier framför skärmen. En fysiskt aktiv livsstil stödjer också det psykiska välbefinnandet samt stärker den psykiska anpassnings- och återhämtningsförmågan och orken.

Lärarna uppmuntras att utveckla arbetssätt och uppgifter som för in rörelse i elevernas skoldagar och studiestunder. Främjandet av en fysiskt aktiv livsstil kan synas på kurserna till exempel i form av pausgympa, uppgifter där man rör på sig på olika sätt eller reflekterar över sin egen hälsosamma vardag och fysiskt aktiva livsstil, samt som motionsutmaningar och evenemang för hela skolan. Det lärarteam som uppmuntrar till att främja en fysiskt aktiv livsstil planerar och förverkligar olika innehåll för hela skolan samt utbildar andra lärare i temat.

Interaktion och mångsidigt arbete främjar lärandet

I nätlärandet används systematiskt olika uppgifter samt arbets- och åskådliggörande metoder som erbjuder eleverna valmöjligheter. Lärarna uppmuntras att utveckla arbetsmetoder och uppgifter som tar eleverna bort från datorn för att lära sig annanstans i hemmet och utanför det.

Projektliknande arbete och studier av helheter samt samarbete inom skolan och med externa aktörer används i den mån det är möjligt. Mångsidig användning av informations- och kommunikationsteknik främjar arbetets multisensoriska och flerkanaliga natur samt interaktion.

Samarbete och interaktion mellan skolans vuxna och föräldrarna/handledarna stöder elevernas utveckling mot god interaktion och samarbete.

Nomad är en kulturellt mångfaldig och språkmedveten skola

Olika identiteter, språk, religioner och livsåskådningar är närvarande i vardagen för elever som bor ute i världen. I Nomad lever de naturligt sida vid sida och interagerar med varandra. Eleverna uppmuntras att observera sin omgivning ur olika läroämnens perspektiv och dela sina observationer. I enlighet med sitt specialuppdrag värderar och stöder Nomad utvecklingen av elevernas finska kulturidentitet genom att presentera finsk kultur, natur, historia och samhälle på ett mångsidigt och upplevelsebaserat sätt.

En språkmedveten skola värderar alla elevers språk och stöder särskilt utvecklingen av elevernas svenska och finska språkkunskaper, antingen som modersmål eller som andraspråk. Varje lärare är inte bara en förebild för svenska språket utan också en lärare i språket inom sitt undervisningsämne.

Delaktighet, likvärdighet och jämställdhet

Nomad uppmuntrar alla elever, lärare och vårdnadshavare/handledare till jämställd dialog och deltagande samt skapar tillfällen, verksamhetsmodeller och strukturer för detta. Likvärdighet eftersträvas inte bara genom att garantera alla möjlighet till deltagande, utan också genom att beakta varje individs unika behov.

Den finskspråkiga Etäkoulu Kulkuri har en elevkår genom vilken eleverna kan påverka skolans gemensamma saker och delta i skolans utveckling. Även elever från Distansskolan Nomad kan delta i elevkåren om de har tillräckliga finskakunskaper.

Eleverna uppmuntras till delaktighet och samarbete även i onlineskolans gemensamma utrymme, Kulkurikampus.

Ansvar för miljön och inriktning mot en hållbar framtid

I onlineskolan och på Kulkuris och Nomads kontor görs miljöbesparande och socialt hållbara val. Etäkoulu Kulkuri / Distansskolan Nomad har OKKA-stiftelsens certifikat för hållbar framtid, vilket förpliktar oss att aktivt arbeta för att främja hållbar utveckling. Som Unesco-skola arbetar vi aktivt för att främja Agenda 2030-målen.

Etäkoulu Kulkuris elever kan också delta i utbildning och verksamhet som *Tulevaisuustuutorit*, framtidstutorer. Framtidstutorerna går en kurs om ämnen relaterade till en hållbar framtid och fungerar därefter som ambassadörer för hållbarhetsfrågor i vår skola. Framtidstutorerna ordnar en gång om året ett gemensamt evenemang eller en kampanj för hela skolan. Även elever från Distansskolan Nomad kan delta i framtidstutorer om de kan tillräckligt bra finska.

Lärande och välbefinnande i Nomad

Lärande och välbefinnande i Nomad

Gemensamt ansvar och samarbete i Nomad

Målet med Distansskolan Nomads fostringsarbete är en välmående elev som värdesätter den finska kulturidentiteten och modersmålet, samt lär sig och trivs i onlineskolans gemenskap. Fostringsarbetet och främjandet av elevernas välbefinnande är alla vuxna i Nomads uppgift: lärare, kontorspersonal och elevens vårdnadshavare/handledare. I en distansskola där eleverna bor utomlands ligger huvudansvaret alltid hos elevens vårdnadshavare. Nomad stöder dem i fostringsuppgiften och i främjandet av elevens välbefinnande genom att skapa strukturer och rutiner som ökar samarbetet och det gemensamma ansvaret:

- Onlineskolans struktur (månadsmoduler och deras nyckeluppgifter) som underlättar planeringen och uppföljningen av elevens studieframsteg.
- Onlineskolans vårdnadshavarkonton.
- Vid behov handledning av föräldrar i informationssökning gällande elevens välbefinnande och i myndighetssamarbete.
- Informering om ärenden relaterade till välbefinnandet för elever som bor utomlands på Distansskolan Nomads webbplats, Etäkoulu Kulkuri /

Distansskolan Nomads Facebook-sidor samt via elevadministrativa programmet.

Nomad erbjuder sig att samarbeta med den finska skolan när en elev ska flytta utomlands eller återvända till Finland. Vi informerar finska skolors elevhandledare, rektorer och lärare om skolan och distansstudier.

Fostringssamtal och disciplinära åtgärder i distansundervisningen

Varje elev i Nomad måste kunna studera tryggt och ostört både på nätet och under realtida nätlektioner. Vårdnadshavarna är i första hand ansvariga för elevens beteende både på nätkurserna och under nätlektionerna.

I distansundervisning är användning av disciplinära åtgärder sällan nödvändig och samma metoder som i närundervisning finns inte tillgängliga. Huvudfokus ligger på att lära ut nätetikett, goda rutiner och empatiförmåga. Vid behov kontaktar läraren, elevhandledaren och/eller skolchefen elevens föräldrar.

Ett fostringssamtal ordnas vid behov som ett nätmöte, och i det deltar eleven, hans vårdnadshavare och lärare, samt vid behov skolchefen och elevhandledaren.

Undervisning som utnyttjar distansförbindelser

Eftersom Nomads elever bor utomlands organiseras all undervisning som distansundervisning i lärplattformen Canvas. Dessutom erbjuds eleverna distansundervisning i realtid, där läraren och eleverna är i kontakt med varandra via ett nätkonferensprogram.

Studier som inte är bundna till årskurser

Distansskolan Nomads kurser är ordnade årskursvis, men eleven kan studera enligt sin egen studieplan och nivå. Elever som går i lokal eller internationell skola i sitt bosättningsland kan studera det innehåll och de kurser de önskar/behöver oavsett vilken årskurs de skulle befinna sig i den finska skolan.

Annan verksamhet som stöder undervisningens och fostringens mål

I Kulkuri finns en elevkår och onlineskolan har ett gemensamt utrymme där eleverna uppmuntras till gemenskap och utveckling av skolan. Det finns ingen klubbverksamhet. Nomad har också tillgång till ett digitalt bibliotek, där eleverna kan låna ljud- och e-böcker. Skolmat kan inte ordnas, utan eleverna äter antingen i den lokala eller internationella skolan eller hemma. För distansundervisning för elever som bor utomlands behövs inga skoltransporter eller andra skolresemang. Vi uppmuntrar våra elever till en fysiskt aktiv livsstil både under studiestunderna och i vardagen.

Bedömning i Nomad

Bedömningens uppgifter i Nomad

Bedömningens uppgift är, i enlighet med grunderna för läroplanen, att:

1. Handleda och uppmuntra studierna samt utveckla elevernas självutvärderingsfärdigheter (formativa bedömningen).
2. Fastställa i vilken utsträckning eleven har uppnått de mål som ställts upp för läroämnena (summativa bedömningen).

Formativ bedömning

Den formativa bedömningen handleder elevens studieframsteg i förhållande till de uppställda målen. Den hjälper eleven att:

- Förstå sitt eget lärande.
- Identifiera sina styrkor.
- Utveckla sitt arbete för att uppnå målen.

I onlineskolan är formativ bedömning en del av undervisningen: läraren ger återkoppling på elevens uppgifter och andra prestationer. Den kan ges via lärplattformens verktyg, e-post eller i ett nätmöte. Återkopplingen ska:

- Vara stödjande och vägledande för lärandet.
- Hjälpa eleven att förstå läroämnets mål och att uppfatta sina egna framsteg i förhållande till dem.
- Hjälpa eleven att förstå hur hen kan förbättra sin prestation i förhållande till målen och utvärderingskriterierna.

Självbedömning och kamratbedömning är en del av den formativa bedömningen. I onlineskolan övas dessa färdigheter under lärarens ledning i alla läroämnena. Självbedömning och kamratbedömning påverkar inte kursbetyget.

Målen och bedömningsprinciperna görs tillgängliga för elever och vårdnadshavare samt andra handledare på kurssidorna (Canvas). Varje elev ska få en uppfattning om vad hen ska lära sig och hur hans prestation bedömas.

Eleven och hans vårdnadshavare får information under läsåret om elevens studieframsteg, arbete och beteende i återkopplingen på varje månadsmoduls nyckeluppgift.

Den formativa bedömningen görs alltid för att uppnå de mål som ställts upp för läroämnena i grunderna för läroplanen och som specificerats i denna läroplan.

Formativa bedömningen dokumenteras inte.

Summativ bedömning

Den summativa bedömningen beskriver hur väl och i vilken utsträckning eleven har uppnått de mål som ställts upp för läroämnena i läroplanen.

I onlineskolan görs den summativa bedömningen i slutet av kursen. Under läsåret får eleven och hens vårdnadshavare information om elevens studieframsteg, arbete och beteende i återkoppling på varje månadsmoduls nyckeluppgift.

Den summativa bedömningen görs i förhållande till de mål som ställts upp i grunderna för läroplanen och som på basis av dem har specificerats årskursvis i denna läroplan.

Bedömningen i slutet av kursen är en summativ helhetsbedömning av elevens prestation under hela läsåret.

Läroämnenas mål och bedömningsprinciper görs tillgängliga för elever och vårdnadshavare samt andra handledare på kurssidorna (Canvas). Varje elev ska få en uppfattning om vad hen ska lära sig och hur hens prestation bedöms.

Den summativa bedömningen görs alltid av den lärare som undervisar eleven, eller om det finns flera lärare, av lärarna tillsammans.

Läraren dokumenterar bedömningarna utifrån de visade prestationer som påverkar elevens summativa bedömning.

Bedömningsprinciperna i Nomad

Bedömningen är likvärdig

Bedömningen bygger på likvärdig behandling av eleverna. Bedömningen av kurserna ska baseras på de mål som ställts upp i grunderna för läroplanen och som specificerats i denna läroplan. Varje elev ska få veta vad som ska läras och hur lärande, kompetens, arbete och beteende utvärderas.

Bedömningen förutsätter öppenhet, samarbete och delaktighet

Bedömningens uppgift är att hjälpa eleven och hens vårdnadshavare/handledare att uppfatta studiernas framsteg. Detta förutsätter interaktion mellan läraren, eleven och vårdnadshavaren/handledaren samt återkoppling för att främja måluppfyllelsen. Genomförandet av bedömningen involverar möjliggörande av elevdelaktighet, identifiering av styrkor och uppmuntran.

Genomförandet av bedömningen förutsätter samarbete både i skolan och med hemmen. Genom samarbete kan bedömningsprinciperna och rutinerna klargöras för vårdnadshavare/handledare. Eleven och vårdnadshavaren/handledaren ska få tillräcklig information om elevens lärande, kompetens, arbete och beteende.

Eleven och vårdnadshavaren har rätt att få information om bedömningsgrunderna och hur de har tillämpats på elevens bedömning.

Bedömning är planmässig och konsekvent

Bedömningsrutinerna bildar en konsekvent helhet och kursernas bedömningsprinciper är enhetliga.

Bedömning genomförs både under studierna och i slutet av kursen. Bedömningen ska endast riktas mot det som har satts som mål i denna läroplan. Läraren genomför bedömningen baserat på visade prestationer. Elevprestationer jämförs inte med varandra. Bedömningen riktas inte mot elevernas personlighet, temperament eller andra personliga egenskaper.

Informationen som erhålls genom bedömningen hjälper lärare att rikta sin undervisning i enlighet med elevernas behov. Bedömning fungerar också som ett viktigt verktyg för att identifiera elevens eventuella behov av stöd. Samarbete mellan lärare i skolsamfundet är nödvändigt för att säkerställa bedömningens konsekvens.

Bedömningen är mångsidig

Elevernas lärande, kompetens, arbete och beteende bedömas mångsidigt. Mångsidig utvärdering baseras på visade prestationer som samlats in med olika metoder. Läraren väljer bedömningsmetoder på ett ändamålsenligt sätt med tanke på utvärderingens uppgifter och läroämnets mål.

I onlineskolans bedömning utnyttjas nätets och lärmiljöns möjligheter mångsidigt:

- Eleven ska kunna visa och dokumentera sitt lärande och sin kompetens mångsidigt med hjälp av olika uppgifter, arbetsmetoder och verktyg. Bedömningsobjektet är inte bara lärandets resultat utan också arbets- och lärandeprocessen, som synliggörs i lärandeuppgifterna.
- Läraren kan ge respons mångsidigt via olika kanaler och sätt: med lärmiljöns verktyg och funktioner, e-post och i nätkonferens.

Bedömningen bygger på mål och kriterier

Bedömningen av lärande, kompetens och arbete baseras på de mål som ställts upp i grunderna för läroplanen och som specificerats årskursvis i denna läroplan. Beteende utvärderas i förhållande till de mål som ställts upp för beteendet i denna läroplan.

Vid bedömningen av elevens kompetens används utvärderingskriterier som härletts från läroämnenas mål och som definierats i grunderna för läroplanen. Kriterierna har utarbetats för den bedömning som ska ges i slutet av olika årskurser och för slututvärderingen. Kriterierna är inte mål som ställs för eleverna, utan de definierar den kompetensnivå som krävs för olika betyg.

Elevernas ålder och förutsättningar tas till hänsyn i bedömningen

Bedömningsrutinerna planeras och genomförs i enlighet med elevernas ålder och förutsättningar. Elevernas olika sätt att lära sig och arbeta beaktas, och man ser till att det inte finns några hinder för att visa kompetens.

Hänsyn tas till elevens hälsotillstånd och specialbehov i bedömningen. Behov av stöd för lärande samt andra orsaker som försvårar visandet av kompetens beaktas på så sätt att eleven har möjlighet till särskilda arrangemang och alternativa sätt att visa sin kompetens.

Nomads bedömningskultur

Nomads bedömningskultur och dess utveckling

I Nomads bedömningskultur betonas en uppmuntrande atmosfär som uppmuntrar att försöka, synliggörande av elevens framsteg samt ett samtalsbaserat och interaktivt arbetssätt som främjar elevernas delaktighet. Vid responsgivning fästs uppmärksamhet vid elevens framgångar och lärandeframsteg i förhållande till tidigare kunskaper.

Bedömningen utvecklas tillsammans med alla inblandade aktörer (elever, vårdnadshavare/handledare, lärare och övrig personal).

I distansstudier betonas färdigheter i planering av studier och självständigt arbete. Bedömningen riktas inte bara mot lärande och kompetens, utan också mot elevens arbete och arbetsfärdigheter. Eleverna handleds att:

- Planera sitt arbete och använda arbetssätt som främjar lärandet.
- Dokumentera sin arbetsprocess på nätet.
- Granska hur planerna har genomförts samt bedöma arbetets framgång och de faktorer som påverkat det.

På varje kurs finns det möjlighet till regelbunden självbedömning. Eleven handleds att granska och bedöma inte bara resultatet av lärandeuppgiften utan också sin egen arbets- och lärandeprocess och de faktorer som påverkar den.

På kurserna handleds eleverna i kamratbedömning och ges tillfällen till detta. Med hjälp av själv- och kamratbedömning blir eleven medveten om sina framsteg och förstår hur hen själv kan påverka sitt lärande.

Onlineskolans utvärdering stöder och handleder inte bara eleven utan också den vårdnadshavare eller annan handledare som handleder elevens studier. Genom att synliggöra kursens lärandemål och utvärderingskriterier hjälper läraren elevens handledare att lyckas med sin uppgift.

I distansstudier är tidpunkten för respons och bedömning viktig: respons som ges strax efter uppgiften och aktuell bedömning av framsteg upprätthåller studiemotivationen och engagerar studierna.

Bedömningsobjekt

Bedömning av lärande och kompetens

I den grundläggande utbildningen riktas bedömningen mot elevens lärande och kompetens. Bedömningen av lärandet är kopplad till handledningen av lärandeprocessen och den respons som ges om den. Bedömningen av kompetensen riktas i sin tur mot nivån av elevens kunskaps- och färdighetsbaserade kompetens. Elevens lärande handleds och kompetens utvärderas i förhållande till de mål som definierats för de olika läroämnena i grunderna för läroplanen och som specificerats årskursvis i denna läroplan.

Vid bedömningen som ges i slutet av kurserna används bedömningskriterier som definierats i grunderna för läroplanen och som härletts från målen.

Uppnåendet av målen för den breda kompetensen bedöms inte separat från läroämnena. När läraren genomför bedömningen i enlighet med läroämnenas mål och kriterier, blir även målområdena för den breda kompetensen bedömda.

Bedömningen av arbetet

Bedömningen av arbetet är en viktig del av läroämnets bedömning. Arbetet bedöms alltså inte separat från läroämnena.

Bedömningen av arbetet baseras på de mål för arbetsfärdigheter som ingår i läroämnenas mål, vilka har definierats i grunderna för läroplanen. När läraren genomför bedömningen i enlighet med läroämnenas mål och kriterier, blir även arbetet bedömt.

Med arbetsfärdigheter avses den färdighet som utvecklas under den grundläggande utbildningen att arbeta självständigt och tillsammans, färdigheten att planera och utvärdera sitt eget arbete, färdigheten att agera ansvarsfullt och försöka sitt bästa, samt färdigheten att agera konstruktivt i interaktion.

I distansstudier betonas färdigheterna i planering av studier och självständigt arbete. Eleverna handleds att:

- Planera sitt arbete och använda arbetssätt som främjar lärandet.
- Dokumentera sin arbetsprocess på nätet.

- Granska hur planerna har genomförts samt utvärdera arbetets framgång och de faktorer som påverkat det.

På alla kurser finns det möjligheter till regelbunden självbedömning. Eleven handleds att granska och bedöma inte bara resultatet av lärandeuppgiften utan också sin egen arbets- och lärandeprocess och de faktorer som påverkar den.

Bedömning av beteende

I onlineskolan bedöms beteendet i förhållande till de mål som ställts upp för beteendet i läroplanen och uppnåendet av dessa. Målen för beteendet baseras på skolans rutiner och ordningsregler. Beteendebedömningen påverkar inte det betyg eller den verbala utvärdering som ges i läroämnet.

Framskridande i studierna i Nomad

Framskridande enligt den egna studieplanen

I onlineskolan kan eleven framskrida i studierna enligt sin egen studieplan i stället för enligt den lärokurs som är uppdelad i årskurser. En elev som studerar enligt sin egen studieplan får i slutet av kursen ett intyg över de studier som hen har avslarat med godkänt resultat under det aktuella läsåret och går vidare i sina studier.

För tillfället erbjuds inte slutbedömningen i den grundläggande utbildningen. Om Nomads elev har en hemkommun i Finland kan hen fråga sin hemkommun om möjligheten att avlägga en särskild examen och därigenom få ett slutvitsord. Mer information finns på Utbildningsstyrelsens webbplats: [När kan en elev avlägga lärokursen i ett läroämne genom en särskild examen?](#)

Nomads betyg

När Nomads elever har slutfört en kurs får de ett betyg. Kursbetyget är ett utdrag ur elevens studieprestationsregister. I studieutdraget finns:

- Betygen från de utvärderade månadsmodulerna/uppgifterna/proven.
- Kursbetyget.

I årskurserna 1–3 ges en verbal bedömning i kursbetygen. Bedömningen ska visa om elevens prestation är godkänd eller underkänd.

I årskurserna 4–9 ges numeriska betyg i kursbetygen.

Stöd för lärande och skolgång i Nomad

Nomads elever jämförs med elever som får hemundervisning. Om eleven vill ha avgångsbetyg från grundskolan, deltar hen i en särskild examen. Modellen för stöd för lärande inom grundläggande utbildning tillämpas inte på de som får hemundervisning/avlägger särskild examen.

Lärarna strävar efter att beakta olika elevers behov i mån av möjlighet. Vi uppmuntrar handledare att kontakta läraren med låg tröskel om barnet behöver extra hjälp för att stödja lärandet.

Stöd för lärande i Nomad

Svårigheter med lärande och skolgång förebyggs i onlineskolan genom differentiering av undervisningen, handledning samt samarbete mellan lärare och handledare. Genom pedagogiska lösningar samt handlednings- och stödåtgärder påverkas elevens situation i ett så tidigt skede som möjligt som en del av onlineskolans vardag. Stöd kan ges omedelbart när behov uppstår, och det kräver inte utredningar eller beslut. Ett tätt samarbete sker mellan eleven, föräldrarna och handledaren.

För att stödja elevens skolgång kan även elevmöten ordnas. Syftet med elevmötena är att stödja och hjälpa eleven bland annat med studieplanering före läsåret eller vid knutpunkter under läsåret. Mötena ordnas via nätkonferensprogram, och deltagarna sammanställs från fall till fall.

Vid ett elevmöte kan man till exempel komma överens om avvikande studiearrangemang eller betydande ändringar i studieplanen. Utgångspunkten för verksamheten är alltid elevens bästa och att söka lösningar tillsammans med eleven och hens vårdnadshavare.

Stödlektioner i Nomad

Nomad erbjuder elever möjlighet till privata stödlektioner via nätkonferensprogram mot en separat avgift. De praktiska arrangemangen för stödlektionerna överenskomms tillsammans med elevens vårdnadshavare, läraren och skolans kansli.

Elevvård i Nomad

I en onlineskola där eleverna bor utomlands är det varken nödvändigt eller möjligt att ordna elevvård som motsvarar närundervisning. Majoriteten av eleverna går i lokal eller internationell skola och får elevvårdstjänster genom den.

Nomad erbjuder för närvarande inte eleverna skolhälsovårds-, psykolog- eller kuratorstjänster.

Nomads språk och kulturer

Särskilda frågor relaterade till språk och kultur

I undervisningen följs gemensamma mål och principer i enlighet med grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. Elevernas språkliga färdigheter och kulturella bakgrund beaktas. Varje elevs språk- och kulturidentitet stöds mångsidigt. Eleverna handleds att känna till, förstå och respektera allas rätt till sitt eget språk och sin kultur.

En elev som bor utomlands lever ofta i en flerspråkig miljö, där språket som talas hemma, omgivningens språk och skolspråket alla kan vara olika språk. Svenska talas hemma i vardagliga situationer, ibland bara med den ena föräldern. Utan stöd och systematisk undervisning utvecklas det inte till ett fullvärdigt tänkespråk som man kan läsa, skriva, studera och förstå sig på komplexa och begreppsmässiga saker.

Nomad stöder studier av språkkunskaper utifrån elevernas behov. En del elever är på väg tillbaka till den finska skolan eller till Finland för att studera. För en del är svenska ett andraspråk, vars kunskaper de vill upprätthålla. Undervisningen differentieras så att elever på olika nivåer och med olika mål hittar lämpligt innehåll och lämpliga uppgifter för sig.

Eleverna handleds att uppskatta svenska språket och den finska och finlandssvenska kulturidentiteten, samt andra språk och kulturer. Nomad främjar två- och flerspråkighet och stärker därmed elevernas språkliga medvetenhet och metalingvistiska färdigheter.

I undervisningen utnyttjas elevernas och deras vårdnadshavares och gemenskaps kunskap om sitt boplatans natur, levnadssätt, historia, språk och kulturer. Kulturell multilitteracitet kan stärkas genom mediepedagogik och genom att beakta elevernas och deras familjers mediekultur.

Nomads undervisningsspråk är svenska.

Årskurs 1–2

Årskurs 1–2 i Nomad

Eleverna i Nomad kan flexibelt delta i distansundervisning för årskurs 1 och 2.

Eftersom skolgången och inläringen av läs- och skrivfärdigheter börjar tidigare i de flesta länder än i Finland, kan man inom Nomad påbörja första klass när det är ändamålsenligt med tanke på inläringen av läs- och skrivfärdigheter.

En särskild uppgift för årskurs 1–2 i Nomad är att lägga grunden för elevernas positiva självbild som lärande individer samt att utveckla färdigheter för framtida arbete och lärande. Varje elev ges uppmuntrande feedback och möjligheter till upplevelser av glädje och framgång som uppstår vid inläring av nya saker. Eleverna får regelbundet feedback på sina studier och de uppmuntras aktivt.

Tyngdpunkten i Nomad för årskurs 1–2 ligger på att skapa en grund för läs- och skrivfärdigheter i svenska språket. Undervisningens uppgift är att väcka intresse för svenska språket, läsning och textproduktion samt att stärka den finländska och finlandssvenska kulturidentiteten hos elever som bor utomlands.

Eleverna uppmuntras att lyfta fram sina intressen och hitta nya. Undervisningen planeras vara tillräckligt utmanande utifrån varje elevs behov: utöver grunduppgifter kan eleverna göra differentierade extrauppgifter på nätet. Eleverna vägleds till självständighet och att ta ansvar för sina egna skoluppgifter. Uppmärksamhet ägnas åt utvecklingen av språkliga, sociala och motoriska färdigheter samt minnet, liksom åt vars och ens individuella utvecklingsrytm.

Utvecklingen av interaktionsfärdigheter sker, utöver i nätmiljön, även i samspel mellan barnet och handledaren samt under nätlektioner i realtid tillsammans med andra elever och läraren.

Målet är att svårigheter relaterade till utveckling och lärande identifieras så tidigt som möjligt och att stöd ges eller att eleven styrs till stödåtgärder i rätt tid. I arbetssätten betonas åskådlighet och funktionalitet, lek och spelifiering, och fantasi och berättande.

För att nätstudierna ska lyckas för elever i årskurs 1–2 är föräldrar eller handledare på plats i en nyckelposition. Elevernas lärande stöds tillsammans med hemmen.

Lärarna har regelbunden kontakt med hemmen och stöder samt ger råd till föräldrarna vid behov.

Mångsidig kompetens i årskurs 1–2

Målet är att utvecklingen av elevens kompetens stärker förutsättningarna för självkännet och självkänsla, utformningen av den egna identiteten samt en hållbar livsstil.

Nomad erbjuder varje elev en uppmuntrande och interaktiv nätgemenskap där eleven kan känna sig uppskattad. Till en hållbar livsstil fostrar skolan inte bara genom eget exempel, utan som en del av undervisningen i varje läroämne och genom skolans gemensamma fenomenbaserade arbete.

De allmänna målen för mångsidig kompetens i Nomad har definierats i på sidan 11. Här beskrivs vilka perspektiv som betonas i årskurs 1–2. De mål för mångsidig kompetens som Nomad betonar är kursiverade.

Förmåga att tänka och lära sig (K1)

Arbetet ska utgå från elevernas egna erfarenheter, iakttagelser och frågor. Det ska finnas utrymme för att undra, komma till insikt, hitta och uppfinna, fantisera och känna glädje i lärandet. Eleverna ska uppmuntras att fråga och lyssna, göra noggranna iakttagelser, söka information samt att producera och utveckla idéer och presentera resultatet av arbetet i nätmiljön.

Med hjälp av för åldern lämpliga problemlösnings- och forskningsuppgifter väcks elevernas nyfikenhet och intresse för den omgivande världen och deras förmåga att strukturera, benämna och beskriva omgivningen stärks. Eleverna ska också uppmuntras att ifrågasätta sina iakttagelser och lägga märke till att information ibland kan vara motstridig och otydlig.

Eleverna ska få öva att planera och ställa upp mål för sitt arbete och att utvärdera arbetet. Tillsammans ska man fundera över när man lyckats i arbetet och hur man vet när man lyckats. Eleverna ska handledas i att se sina framsteg, bli varse om sina styrkor som lärande individer och att känna glädje när de lyckas.

Mångsidig motion och motoriska övningar bidrar till att utveckla tänkandet och lärandet. Utvecklingen av minnet, fantasin samt etiskt och estetiskt tänkande ska stödjas om möjligt med hjälp av sagor och berättelser, spel, ramsor, sånger och lekar, olika konstformer och mångsidig kommunikation.

Kulturell och kommunikativ kompetens (K2)

Eleverna ska spurras och handledas till positiv växelverkan och samarbete. Eleverna ska handledas att värdesätta sin familjs och släkts traditioner och andras vanor och traditioner.

I skolarbetet ska man bekanta sig med den närmaste kulturmiljön och dess kulturella mångfald. Genom att låta eleverna bekanta sig med den finländska kulturen stärks deras kulturidentitet. Eleverna i Nomad bor på olika håll i världen och växer därför naturligt in i internationalism. Elevernas olika kulturbakgrunder värdesätts och utnyttjas i undervisningen. Eleverna ges möjligheter att presentera kulturen i sitt eget bosättningsland, sin gemenskap eller sin familj ur olika perspektiv och lära sig av varandra. Tillsammans reflekterar vi över hur man kan påverka sin egen miljö och dess kultur.

Eleverna ska få bekanta sig med grundprinciperna i FN:s konvention om barnets rättigheter och fundera över vad dessa principer betyder i deras liv och i deras sätt att agera.

I onlineskolan kan eleverna uttrycka sig själva och sådant som är betydelsefullt för dem genom att använda mångsidiga framställningssätt tillsammans med föräldrar eller andra handledare.

Vardagskompetens (K3)

Skolstarten förutsätter en ny slags förmåga att ta hand om sig själv och bli mera självständig. Betydelsen av gemensamma spelregler, goda vanor och uppmuntrande respons ökar. Eleverna ska lära sig att uppfatta tids- och rumsbegrepp och deras betydelse i praktiken.

I skolan ska eleverna få lära sig grundläggande fakta om vad som främjar det egna och det gemensamma välbefinnandet, tryggheten och en god vardag. Det är viktigt att eleverna lär sig att röra sig självständigt och tryggt i närmiljön.

Läraren ska tillsammans med eleverna undersöka teknik i vardagen och hur den används i olika situationer samt lära sig använda teknisk utrustning på ett tryggt sätt.

Elevernas konsumtionsvanor ska diskuteras och de ska lära sig att förhålla sig kritiskt till reklam och medier. Eleverna ska vägledas till kritiska konsumtionsvanor och till att fundera över vad sparsamhet, måttlighet och miljötänkande innebär för konsumentens val och vad de betyder för deras eget agerande.

I onlineskolan betonas ändamålsenliga, säkra, ergonomiska och hälsosamma sätt att använda teknik. Lärandet sker i så hög grad som möjligt också genom att eleven rör på sig, gör och är verksam i sin närmiljö – och dokumenterar det inlärd på nätet.

Att visa hänsyn och respekt för andra människor är lika viktigt i nätskolan som vid möten ansikte mot ansikte. I Nomad betonas en respektfull och aktiv interaktion mellan såväl elever och lärare som föräldrar.

Multilitteracitet (K4)

Eleverna ska handledas att nå kompetens i multilitteracitet, det vill säga att kunna tolka, producera och kritiskt granska texter av många olika slag som är lämpliga för deras ålder. Med texter avses här olika slag av information som kommer till uttryck genom verbala, visuella, auditiva, numeriska eller kinestetiska symbolsystem eller genom kombinationer av dessa.

Genom en multisensorisk, helhetsinriktad och fenomenbaserad undervisning ska elevernas kompetens i multilitteracitet utvecklas. Eleverna ska uppmuntras att använda och producera olika slag av texter och språk, dra nytta av dem och att uttrycka sig med hjälp av dem.

Elevernas grundläggande läs- och skrivfärdighet ska utvecklas och bli allt mer flytande. Också förmågan att hantera numerisk information i texter som anknyter till vardagen ska utvecklas, till exempel att se skillnader mellan antal. Eleverna ska spöras att utveckla förmågan att läsa och tolka bilder genom att pröva på olika visuella uttryckssätt och genom att granska olika visuella sätt att påverka i när- och nätmiljön.

Eleverna ska lära sig att söka information i olika källor och att förmedla information till andra. De ska handledas att fundera över skillnaden mellan den fiktiva och den verkliga världen och att inse att varje text har en upphovsman och ett syfte. På detta sätt ger undervisningen eleverna möjlighet att utveckla förmåga till kritiskt läsande.

För att utveckla multilitteracitet behöver eleverna såväl en rik textmiljö som ett tryggt stöd i användningen av medier. Texter som lämpar sig för åldern samt iakttagelser i omgivningen och texter som eleverna själva producerat eller valt ska användas i undervisningen. Förmågan att producera ska utvecklas vid sidan av förmågan att tolka och värdera. Eleverna ska ges gott om tillfällen att fråga, undra, berätta historier, uttrycka sina tankar och åsikter och dela med sig av sina erfarenheter genom olika uttryckssätt och med olika redskap.

Digital kompetens (K5)

I onlineskolan är informations- och kommunikationsteknik inte bara ett föremål för studierna, utan också ett verktyg för dem. De grundläggande färdigheterna tränas naturligt när man bekantar sig med och arbetar i nätmiljön.

Eleverna i årskurs 1 och 2 bekantar sig med nätmiljön och använder den tillsammans med föräldrar eller närhandledare. Nätskolans slutna kurssidor erbjuder en trygg miljö för att öva informations- och kommunikationsteknik. Samtidigt lär man sig central terminologi. Eleverna reflekterar också över vilka andra ändamål informations- och kommunikationsteknik används för i närmiljön och vilken betydelse den har i vardagen. Spelifiering utnyttjas för att främja lärandet.

Tillsammans med eleverna och föräldrarna skapar man trygga arbetsätt för IKT och god nätetikett. Uppmärksamhet ägnas också åt hälsosamma arbetsställningar samt betydelsen av lämpligt långa arbetspass för välbefinnandet.

Eleverna uppmuntras att använda centrala söktjänster, prova olika verktyg och göra mindre informationssökningar inom olika ämnesområden och om sådant som intresserar dem. De uppmuntras att förverkliga sina idéer med hjälp av IKT.

Eleverna övar på att använda informations- och kommunikationsteknik i interaktionssituationer, såsom i diskussioner på kurssidorna och under lektioner i realtid på nätet.

Arbetslivskompetens och entreprenörskap (K6)

I nätskolan får eleverna i mån av möjlighet tillfällen att lära sig arbeta självständigt och tillsammans med andra. De ska få öva sig att medverka i grupp och att samarbeta, att anpassa sina egna idéer till andras och att ta ansvar enligt sin ålder.

Eleverna ska uppmuntras att undersöka nya fenomen och fundera över vad de själva är särskilt bra på och vad de kunde göra till förmån för andra i skolan och hemma. De ska uppmuntras att lita på sig själva då de handlar i nya situationer.

Eleverna ska få bekanta sig med olika yrken i och utanför skolan och lära sig förstå vad dessa yrken och arbeten överlag betyder för samhället, i synnerhet med tanke på familjernas vardag och uppehälle. Skolarbetet berikas av samarbete med vårdnadshavarna och aktörer utanför skolan.

Förmåga att delta, påverka och bidra till en hållbar framtid (K7)

Eleverna planerar sina studier tillsammans med föräldrarna. De har också möjligheter att påverka nätkursernas innehåll samt arbets- och verksamhetssätt.

Tillsammans med eleverna går man igenom vad rättvisa, jämlikhet och ömsesidighet betyder. Man reflekterar också över vad en rättvis och hållbar framtid innebär för dem i det egna bosättningslandet, i Finland och i världen, och vad de själva kan göra för att bidra till den.

Modersmål och litteratur

I de nationella grunderna för läroplanen har tolv olika lärokurser definierats för ämnet modersmål och litteratur, varav man vid Nomad studerar svenska och litteratur. Övriga lärokurser är bland annat finska och litteratur samt samiska och litteratur.

Läroämnets uppdrag

Syftet med undervisningen i modersmål och litteratur är att utveckla elevernas språk-, interaktions- och textfärdigheter och vägleda dem till ett intresse för språk, litteratur

och annan kultur samt att bli medvetna om sig själva som kommunikatörer och språkanvändare.

Språkpedagogik och språkutveckling

Den språkliga utvecklingen startar vid födseln och fortsätter livet ut. Individen tillägnar sig sin kompetens i flera språk i hemmet, i skolan och under fritiden. Den språkliga kompetensen består av kompetens i modersmålen, i andra språk och i olika dialektala varianter, på olika nivåer.

Nomad stöder elever som bor utomlands i deras utveckling mot flerspråkighet genom att erbjuda föräldrar information om språkutveckling och genom att stärka barnens kunskaper i svenska. Undervisningen stärker elevernas tilltro till sin egen förmåga att lära sig språk och att modigt använda även begränsade språkkunskaper.

Undervisningen stärker elevens tro på den egna förmågan att lära sig språk och uppmuntra till att modigt använda språk, även på grundläggande nivå.

Eleverna ska vägledas att se och förstå sin egen och andras mångfasetterade språkliga och kulturella identitet. Även betydelsen av minoritetsspråken och de utrotningshotade språken ska behandlas i undervisningen. Utgångspunkten för all språkpedagogisk verksamhet är att flera olika läroämnena samarbetar.

Det särskilda uppdraget för lärokursen i svenska och litteratur

Uppdraget för undervisningen i svenska och litteratur är att utveckla elevernas färdigheter i det svenska språket, deras multilitteracitet och interaktionsförmåga, samt att göra dem bekanta med litteratur och kultur. Nomad stärker intresset för det svenska språket och den svenska kulturen hos elever som bor utomlands, samt främjar glädjen i språkligt uttryck, drama, skönlitteratur och tolkning samt produktion av mångformiga texter.

Tyngdpunkten i distansskolan Nomad ligger på läs- och skrivfärdighet i det svenska språket. För elever som bor utomlands är det typiskt att språket flyter bra i tal, men att det finns utmaningar i att läsa och producera text. I onlineskolan betonas särskilt att utöka elevens ordförråd samt att känna igen sambandet mellan ljud och bokstav.

Svenska är inte bara föremål för undervisningen utan också ett verktyg för att studera andra läroämnena, och i undervisningen stärks centrala färdigheter i att tänka och att utvecklas.

I årskurserna 1–2 ligger tyngdpunkten på att skapa en grund för läs- och skrivfärdigheten samt på att utveckla färdigheter i interaktion och att lära sig.

Mål för lärmiljöer och arbetssätt i årskurserna 1–2

Lärmiljön i svenska och litteratur för en elev i Nomad består av hemmiljön och onlineskolan. Man stöder uppbyggnaden av denna miljö till en mångsidig text- och språkmiljö. Familjer uppmuntras att skaffa svenskspråkig litteratur och andra texter (tidningar, filmer etc.) som intresserar eleven. Texter produceras ensamma och tillsammans och publiceras i onlineskolan.

Språket utforskas på ett lekfullt sätt och undervisningen integreras så att inläringen av svenska språkkunskaper knyts till en språklig förståelse av olika fenomen. Dessutom utnyttjas särskilt mediernas kulturella mångfald. I undervisningen betonas utbyte av erfarenheter och upplevelser samt att öva färdigheter tillsammans och ensam med hjälp av kommunikationstekniker.

Handledning, differentiering och stöd i årskurserna 1–2

Målet är att stödja elevernas språkutveckling i svenska, deras interaktionsfärdigheter samt inläringen av läs- och skrivfärdighet tillsammans med hemmen. Man strävar efter att identifiera språkliga svårigheter inom läsning och skrivning så tidigt som möjligt.

Eleverna handleds i att använda medier mångsidigt och tryggt. Språkligt begåvade elever vägleds till mer utmanande uppgifter, material och textmiljöer. Texter och arbetssätt väljs så att elevernas likvärdighet och jämställdhet mellan könen förverkligas.

Mål för undervisningen i lärokursen svenska och litteratur i årskurs 1–2

Mål för undervisningen	Innehåll som anknyter till målen	Kompetens som målet anknyter till
Att kommunicera		
M1 stödja eleven i att stärka sin förmåga att uttrycka sig och fungera i olika kommunikationssituationer	I1	K1, K2, K3
M2 stödja eleven i att utveckla sitt språk och sin fantasi, kommunikations- och samarbetsförmåga genom att erbjuda möjlighet för eleven att delta i olika	I1	K1, K2, K7

kommunikations-situationer och bli bekant med normerna för dessa		
M3 stödja elevens lust och vilja att uttrycka sig både verbalt och icke-verbalt och genom drama	I1	K1, K2, K7
M4 stödja eleven i att utveckla kommunikativa färdigheter och förståelse för att människor kommunicerar på olika sätt	I1	K1, K2, K7
Att tolka texter		
M5 sporra och handleda eleven vid läsinläringen och ge eleven möjlighet till övning i att använda strategier för läsförståelse samt uppmuntra eleven att iaktta sin egen läsförståelse	I2	K1, K4, K5
M6 handleda eleven att analysera texter av många olika slag och att vidga sitt ordförråd i samband med textanalys	I2	K1, K2, K4
M7 handleda eleven i att söka information på många olika sätt	I2	K1, K4, K5
M8 sporra eleven att bli intresserad av (barn)litteratur, medietexter och andra texter genom att skapa positiva läsoplevelser och samtidigt väcka intresse och lust att läsa och lära sig samt dela med sig av sina läsoplevelser	I2	K2, K4, K5
Att producera texter		
M9 inspirera eleven att berätta och uttrycka sina åsikter och beskriva sina upplevelser i tal, bild och skrift	I3	K1, K4, K5, K7

M10 erbjuda eleven möjlighet att producera enkla berättelser, beskrivningar och andra texter, även i multimediala miljöer	I3	K2, K4, K5
M11 lära eleven att skriva för hand och utveckla skrivförmågan och att använda tangentbord, handleda eleven i att småningom börja planera och strukturera texter samt lära känna de grundläggande färdigheterna i rättstavning och övriga skriftspråkskonventioner	I3	K1, K4, K5
Att förstå språk, litteratur och kultur		
M12 sporra eleven att utveckla sin språkliga medvetenhet gällande talat och skrivet språk och sin kunskap om grundläggande språkbegrepp samt handleda eleven i att göra iakttagelser om språk och språkbruk och bli medveten om hur det egna språkbruket påverkar andra	I4	K2, K4, K7
M13 uppmuntra eleven att lyssna till och själv läsa litteratur för barn, att hitta intressant läsning och utveckla sitt läsintresse och använda sig av bibliotek	I4	K2, K3, K4
M14 handleda eleven att uppskatta sin egen och andras kultur och språk samt kulturell mångfald, ge eleven möjlighet att bekanta sig med olika former av barnkultur och sporra eleven att producera kultur tillsammans med andra	I4	K2, K4, K7

Centralt innehåll som anknyter till målen för lärokursen svenska och litteratur i årskurs 1–2

Under årskurs 1 fokuserar man på att eleverna lär sig lyssna och uttrycka sig och på grundläggande läs- och skrivfärdighet samt laborering med talat språk och dramatiseringar. Eleverna bearbetar och reflekterar kring många slag av barnlitteratur i olika medier.

I1 Att kommunicera: Eleverna får öva sig i att verbalt gestalta och benämna sin omvärld, att lyssna, fråga, svara och berätta ansikte mot ansikte i olika slag av kommunikationssituationer och för olika syften. De övar sig att kommunicera i grupp i olika textmiljöer. Med hjälp av kommunikationsövningar och drama, roll- och teaterlekar får eleverna möjlighet att gemensamt behandla barnlitteratur, sagor, berättelser, ramsor, faktatexter, medietexter och spel.

I2 Att tolka texter: Eleverna lär sig läsa och övar sig samtidigt i läsförståelse och i att använda grundläggande lässtrategier. Eleverna bekantar sig med sambandet mellan ljud och bokstav och med begreppen språkljud, stavelse, ord, sats, mening, punkt, rubrik, text och bild. Eleverna får möjlighet att iaktta och tolka många olika slag av texter i omgivningen och fundera över deras betydelser och strukturer. De arbetar med bland annat bilder, berättelser, sagor, dikter, enkla faktatexter och olika slag av medietexter. Eleverna bekantar sig även med olika sätt att uttrycka tid, ordningsföljd och plats, speciellt i berättande, beskrivande och instruerande texter, och de lär sig förstå berättelsens grundbegrepp såsom huvudperson, plats, tid och händelseförlopp. Läsoplevelsorna diskuteras med de övriga i gruppen och eleverna övar sig att återge en text med egna ord och reflektera kring texters innehåll, ordval och ords betydelser och vidgar på så sätt sitt ordförråd. Eleverna övar sig i informationssökning genom att göra iakttagelser om sin omgivning, analysera bilder och skrivna texter och berätta för andra om sina iakttagelser.

I3 Att producera texter: Eleverna övar sig att producera texter utgående från sina egna tankar, upplevelser och iakttagelser och ur sin fantasi och sina inre bilder, både individuellt och tillsammans. Dessutom bekantar sig eleverna med textuella och språkliga drag som är typiska för berättelser såsom uttryck för tid och plats och berättelsestruktur. De använder sig av dessa strukturer i sina egna texter. Eleverna lär sig att forma och skriva textade gemener och versaler för hand och att använda tangentbord och skriva digitalt, lär sig grundläggande skrivregler såsom mellanrum mellan ord, mening och skiljetecken, användningen av versal i början av en mening och i namn och de övar rättstavning med hjälp av läsning och övningar som utvecklar den fonologiska medvetenheten.

I4 Att förstå språk, litteratur och kultur: Elevernas språkliga medvetenhet stärks genom att de laborerar med talat språk och grundläggande språkliga begrepp samt läser och lyssnar till skrivna texter, såsom litteratur och kultur för barn. Eleverna får iakttäta det talade språket i dess olika varianter och reflekterat kring hur språkanvändningen påverkar omgivningen. De läser, lyssnar till, diskuterar och bearbetar många olika slag av texter såsom sagor, berättelser, dikter, serier och annan litteratur i flera olika medier. Tillsammans bekantar sig eleverna med biblioteket och hur det används. Eleverna får även bekanta sig med kulturutbudet för barn i närområdet och med olika kultur- och högtidstraditioner och de arbetar kreativt tillsammans inom olika kulturella uttrycksformer.

Bedömning i svenska och litteratur i årskurs 1–2

Bedömningen av lärandet ska vara handledande och uppmuntrande för eleverna. Genom gemensam reflektion och feedback styr läraren både hela undervisningsgruppens och den enskilda elevens lärande och framsteg.

I årskurs 1–2 är den huvudsakliga uppgiften för bedömningen av lärandet att stödja och främja elevernas språkliga utveckling inom alla målområden. Läraren strävar efter att få en helhetsbild av hur varje elevs språkliga utveckling framskrider. Genom feedback baserad på bedömning får eleverna information om sina styrkor i språkkunskaperna och om sina framsteg.

Eleverna får också mångsidig feedback på hur de förstår och använder språket, uttrycker sig, deltar i gemensamma diskussioner samt producerar och tolkar texter. Kvalitativ och uppmuntrande feedback inom olika delområden av kunnandet är viktigt. Det hjälper eleverna att lägga märke till sina framgångar och framsteg samt motiverar dem att rikta sitt arbete på ett sätt som är ändamålsenligt med tanke på den språkliga utvecklingen.

Bedömningen ger även information för planeringen av undervisningen och hjälper till att upptäcka eventuella behov av stöd i elevernas språkliga utveckling.

Centrala objekt för bedömning och feedback med tanke på lärprocessen är:

- framsteg i att uttrycka sig och i interaktionsfärdigheter, samt hur ord- och begreppsförrådet utvecklas
- framsteg i läsfärdighet samt i textförståelse och i att utveckla ett läsintresse
- framsteg i textproduktion, särskilt utvecklingen av skrivförmågan och tangentfärdigheterna
- framsteg i förståelsen av språk och kultur, särskilt i att göra iakttagelser om ords betydelse och om språkbruket i vardagliga situationer.

Årskurs 3–6

Årskurs 3–6 i Nomad

Utöver de gemensamma uppdragen har varje årskurshelhet i den grundläggande utbildningen sitt särskilda uppdrag. Uppdraget förutsätter att elevernas ålder och utvecklingsnivå beaktas och att undervisningen planeras så att övergångarna löper smidigt och tryggt. Särskilda utmaningar för eleverna i Nomad är att flytta utomlands samt att återvända till en finländsk skola efter år tillbringade utomlands.

Övergången mellan årskurs 2 och 3

För övergångsskeden i Nomad, se kapitlet: Anordnandet av undervisningen vid Distansskolan Nomad

Vid övergången är det viktigt att försäkra sig om att eleven behärskar de grundfärdigheter som förutsätts i studierna och att stärka varje elevs självförtroende som skolelev. Skolarbetets framgång stöds tillsammans med hemmen. De krav som studierna ställer dryftas tillsammans med vårdnadshavarna.

I Nomad är föräldrarna vanligtvis barnens handledare. Deras roll är särskilt betydelsefull i de lägre klasserna. Det är viktigt att föräldrarna vet hur de kan stödja barnets lärande och hur studierna förändras när eleven flyttar från en årskurs till en annan. Lärarna i Nomads lågstadium samarbetar tätt med föräldrarna: lärarna informerar om förändringar och stöder familjen i övergångsskeden. Läraren berättar om kursen, dess innehåll och studiepraxis. Läsårsplaner, bedömningskriterier och kursmål som finns tillgängliga på varje kurs stöder föräldern i uppgiften som studiehandledare.

När en elev ska gå vidare från en årskurs till nästa i Nomads kurser i svenska, presenterar sig den nya läraren under våren innan läsåret tar slut. Vid presentationen och bekantandet samarbetar elevens nuvarande och blivande lärare. Om eleven flyttar från en finländsk skola till Nomad, eller från Nomad till en finländsk skola, kan läraren i den finländska skolan kontakta lärarna i Nomad.

Särskilt uppdrag för årskurs 3–6: Att utvecklas som elev

Det särskilda uppdraget i årskurs 3–6 är att utveckla färdigheten att lära sig och att identifiera och utveckla sin studieteknik och sina studiefärdigheter. Eleverna ska uppmuntras att acceptera sig själva, att uppfatta sina gränser och rättigheter och vid behov försvara dem samt att värna om sin egen trygghet och säkerhet. De ska handledas att förstå sina skyldigheter och sitt ansvar. De ska också uppmuntras att på ett konstruktivt sätt uttrycka sina åsikter och att utveckla sina kommunikativa färdigheter, även i nätmiljön.

Mobbning och diskriminerande beteende ska inte tillåtas. Elevernas intresse för frågor om etik och moral ska utnyttjas genom att skapa tillfällen att diskutera och reflektera och öva sig att delta och ta ansvar. Eleverna ska uppmuntras att göra val utifrån sina förutsättningar och undvika könsbundna val. Särskild uppmärksamhet ska fästas vid elevernas behov av handledning och stöd. I årskurserna 3–6 ska undervisningen stärka och komplettera de grundläggande färdigheter som eleverna tillägnat sig i de lägre årskurserna och ge dem nya kunskaper. Undervisningen strävar efter att hitta naturliga situationer för helhetsskapande undervisning. De mångvetenskapliga lärområdena stärker samarbetet mellan läroämnena och erbjuder eleverna möjligheter, till för sin ålder, viktiga upplevelser.

Hur det särskilda uppdraget för årskurs 3–6 förverkligas följs upp och utvecklas årligen både i diskussioner inom årskursernas lärarteam och i pedagogiska utvecklingssamtal mellan lärarna och rektorn.

Övergången mellan årskurs 6 och 7

För övergångsskeden i Nomad, se kapitlet: Anordnande av undervisning vid Distansskolan Nomad.

Övergången från årskurs sex till årskurs sju förutsätter systematiskt samarbete mellan lärarna, kanslipersonalen och elevens vårdnadshavare/handledare, samt överföring av information som är nödvändig för undervisningen. Betydelsen av interaktionen mellan hem och skola framhävs.

Övergången från lågstadiet till högstadiet innebär för eleverna att de ska anpassa sig till ett nytt sätt att arbeta samt bekanta sig med nya lärare, elever och läroämnen. Föräldrarna informeras om hur studierna förändras när eleven övergår från lågstadiet till högstadiet.

Nomads uppgift är att se till att nätskolans arbetssätt och bedömningspraxis är lämpliga för elevernas ålder och förutsättningar. Det är viktigt att man tillsammans med föräldrarna ser till att eleverna kan känna sig trygga, samtidigt som de uppmuntras att möta nya saker. Många val som påverkar framtiden blir aktuella. Det är viktigt att lyssna på och värdesätta eleverna samt att de är delaktiga i beslut som rör dem själva och deras val.

När en elev i Nomad går över till nästa årskurs och läraren byts ut, presenterar sig den nya läraren för sina blivande elever innan läsåret tar slut. Vid presentationen och bekantandet samarbetar elevens nuvarande och blivande lärare. Om eleven flyttar från en finländsk skola till Nomad, eller från Nomad till en finländsk skola, kan läraren i den finländska skolan kontakta lärarna i Nomad.

Mångsidig kompetens i årskurs 3–6

På denna sida beskrivs vilka perspektiv inom målen för mångsidig kompetens som betonas i årskurs 3–6. I läroplanen definieras de allmänna målen för mångsidig kompetens i kapitel 3, Den grundläggande utbildningens uppdrag och allmänna mål.

Utvecklingen av mångsidig kompetens fortsätter systematiskt. Målet är att eleven, genom att utveckla olika kompetenser, ska förbättra förutsättningarna för att lära känna och uppskatta sig själv och forma sin identitet. Den egna identiteten utvecklas i samspel med andra människor och omgivningen. Att ha vänner och känna sig accepterad är mycket viktigt. I den här åldern är eleverna särskilt mottagliga för att tillägna sig en hållbar livsstil och reflektera över betydelsen av hållbar utveckling.

Förmåga att tänka och lära sig (K1)

I undervisningen stärks förmågan att ställa frågor och söka svar självständigt och tillsammans med andra genom att iaktta och använda olika informationskällor och hjälpmedel. Samtidigt stärks elevernas förmåga att se saker ur olika perspektiv, komma på nya idéer och småningom lära sig granska information kritiskt.

Eleverna handleds att lägga märke till växelverkan och samband mellan olika fenomen. De ska spurras att lyssna på andras åsikter och samtidigt reflektera över sin egen kunskap. Man gör eleverna uppmärksamma på att de kan tillägna sig kunskap på många olika sätt till exempel genom att dra medvetna slutsatser eller intuitivt utgående från egna erfarenheter. Kollaborativt lärande, med andra ord arbete parvis och i grupp, och kommunikation som stödjer lärande, ska mångsidigt användas och förmågan att arbeta tillsammans med andra ska stödjas, även i nätmiljön. Tankeförmågan ska tränas med hjälp av problemlösnings- och slutledningsuppgifter och med arbetsätt som utnyttjar och främjar elevernas nyfikenhet, fantasi, uppfinningsrikedom och aktivitet. Eleverna ska spurras att använda sin fantasi till kreativa lösningar och till att tänka utanför befintliga gränser.

Färdigheten att lära sig ska stärkas i alla undervisningssituationer. Eleverna ska lära sig uppfatta på vilka sätt de naturligtast lär sig och att fästa uppmärksamhet vid sina studietekniker. Eleverna ska fortsättningsvis öva sig att planera och ställa upp mål för arbetet och att utvärdera arbetet och framstegen.

Eleverna vägleds att regelbundet uppmärksamma hur utförda uppgifter påverkar framstegen samt att identifiera sina styrkor och utvecklingsbehov. De hjälps att gestalta mål och val relaterade till sina studier och uppmuntras att diskutera dem med sina vårdnadshavare. Självvärdering används kontinuerligt i studierna.

Förmågan att tänka och lära sig har valts som en lokal betoning för mångsidig kompetens i Nomad.

Kulturell och kommunikativ kompetens (K2)

Eleverna ska handledas att lära känna och värdesätta sina sociala, kulturella, religiösa, konfessionella och språkliga rötter samt att fundera eller reflektera över sin bakgrund och roll i generationskedjan. Genom studierna bekantar man sig med finländsk kultur förr och nu samt med kulturmiljön och dess förändring och mångfald. Eleverna ska handledas att identifiera och värdesätta kulturarvet och att vara med och skapa ny kultur. De ska ges möjligheter att uppleva och tolka konst och kultur. Att analysera mediekulturen samt iaktta och reflektera över mediernas påverkan är viktigt i de här årskurserna. I skolarbetet ska eleverna få kunskap om vad konventionerna om mänskliga rättigheter betyder i samhället och i världen och i synnerhet fördjupa sig i Konventionen om barnets rättigheter. Eleverna ska handledas att högakta och försvara de mänskliga rättigheterna.

Eleverna ska uppmuntras att uttrycka sig på olika sätt och att njuta av glädjen att skapa och uttrycka sig. De ska ges möjligheter till internationellt samarbete och att jämföra olika traditioner och kulturer. Undervisningen ska stödja eleverna att växa till skickliga språkbrukare som använder både sitt modersmål och andra språk på ett mångsidigt sätt. Eleverna ska uppmuntras att uttrycka sig på ett mångsidigt sätt även med ringa språkkunskaper. Kommunikation, samarbete och gott uppförande tränas mångsidigt och eleverna ska lära sig att sätta sig in i andras situation och granska frågor ur olika perspektiv. I skolarbetet skapas inspirerande tillfällen att öva olika färdigheter. Eleverna uppmuntras att värdesätta sig själva samt att uttrycka sina känslor och åsikter, tankar och idéer.

Kulturell och kommunikativ kompetens har valts som en lokal betoning för mångsidig kompetens i Nomad.

Vardagskompetens (K3)

Eleverna ska ges tillfälle att träna tidshantering, gott uppförande och handlings sätt som påverkar det egna och det gemensamma välbefinnandet och egen och andras trygghet och säkerhet. Eleverna ska lära sig ta ansvar både för att lärmiljön är snygg och trivsamt och för att atmosfären i gruppen är god samt vara med och utarbeta gemensamma regler och utveckla arbetssätten i skolan. Genom att arbeta tillsammans kan eleverna utveckla sina emotionella och sociala färdigheter. I samband med spel, lekar och gemensamma uppgifter ska eleverna lära sig förstå betydelsen av regler, avtal och förtroende och få öva sig att fatta beslut.

I undervisningen stöds inlärnigen av trygga och hälsosamma levnadsvanor. Eleverna uppmuntras att definiera och skydda sin integritet och sina personliga gränser samt att identifiera sina egna resurser och lyssna på sig själva.

I undervisningen granskas teknikens mångfald och betydelse. Eleverna söker information om den tekniska utvecklingen och hur den påverkat olika livsområden och miljöer. Eleverna ska handledas att använda teknik på ett ansvarsfullt och säkert sätt och undersöka etiska frågor som anknyter till användningen av teknik. Eleverna ska också få kunskap om hållbar konsumtion och reflekterar över vad måttfullhet, sparsamhet, ekonomisk planering och att dela med sig innebär i praktiken och få öva dessa principer i skolarbetet. De ska få handledning i att fungera som konsumenter och i att förhålla sig kritiskt till reklam och medier. Eleverna ska handledas att reflektera över sina val ur ett hållbarhetsperspektiv.

Multilitteracitet (K4)

Eleverna ska lära sig tolka, producera och kritiskt granska allt mer varierande texter i olika sammanhang och miljöer. Med texter avses här olika slag av information som kommer till uttryck genom verbala, visuella, auditiva, numeriska eller kinestetiska symbolsystem eller genom kombinationer av dessa. Basfärdigheterna och -teknikerna ska fördjupas såväl när det gäller att förstå och tolka som att producera dessa olika slag av texter.

Eleverna ska lära sig skilja mellan fiktion och fakta, likaså mellan åsikt och fakta. Eleverna ska göras uppmärksamma på att texter har olika syften som i sin tur bestämmer vilka medel som används i texterna. Texter som innehåller siffror kan till exempel förmedla information, locka till köp eller påverka attityder.

Bild- och mediekunskapen utvecklas genom att undersöka olika slag av information och texter ur upphovsmannens och betraktarens perspektiv och utifrån sammanhanget och situationen. Eleverna ska uppmuntras att använda olika typer av källor, till exempel muntliga, audiovisuella, tryckta och elektroniska källor, söktjänster och bibliotekstjänster och samtidigt bedöma om informationen de hittat lämpar sig för ändamålet. Eleverna ska få handledning i att arbeta självständigt med olika medier för att lära sig uppfatta vilka betydelser och vilken verklighet medierna förmedlar. Förmågan att läsa kritiskt ska utvecklas i kulturella sammanhang som är relevanta för eleverna. Att berätta, avbilda, jämföra, referera och att använda audiovisuella hjälpmedel är lämpliga sätt att presentera information. Att aktivt läsa och producera olika slags texter både i skolan och på fritiden och att njuta av texterna, såväl i egenskap av den som tolkar som den som producerar texten, är viktigt för att utveckla multilitteracitet.

Digital kompetens (K5)

Digitala verktyg ska mångsidigt användas i olika läroämnen och i det övriga skolarbetet och det kollaborativa lärandet ska stärkas. Samtidigt ska eleverna ges möjligheter att söka, pröva och använda sådana arbetssätt och -redskap som bäst lämpar sig för deras lärande och arbete. Man ska tillsammans fundera över hur tekniken påverkar den egna vardagen och ta reda på hur tekniken kan användas på ett hållbart sätt.

Praktiska färdigheter och egen produktion

Eleverna ska lära sig att använda olika apparater, program och tjänster och att förstå enligt vilken logik de används och fungerar. De ska öva sig att producera flytande text och att behandla den med olika verktyg samt att skapa bild, ljud, videor och animationer. Eleverna ska uppmuntras att med hjälp av digitala verktyg förverkliga sina idéer självständigt och tillsammans med andra.

Ansvarsfulla och trygga arbetssätt

Eleverna ska lära sig ansvarsfull och trygg användning av digitala verktyg, nätetikett och de grundläggande principerna om upphovsrätt. De ska öva användningen av olika meddelandesystem och de sociala medietjänster som används i undervisningen. Eleverna ska få information och erfarenhet av hur bra arbetsställningar och lämpligt långa arbetspass påverkar hälsan.

Informationshantering samt undersökande och kreativa arbetssätt

Eleverna ska öva sig att söka information i olika källor med hjälp av söktjänster. De ska lära sig att använda källorna för att producera egen kunskap och öva sig att bedöma information kritiskt. Eleverna ska uppmuntras att hitta lämpliga sätt att uttrycka sig på och att använda digitala verktyg för att dokumentera och utvärdera arbetet och sina alster

Kommunikation och nätverksbildning

Eleverna ska lära sig att ta sin roll och redskapets karaktär i beaktande och att ta ansvar för sin kommunikation. De ska handledas att granska och bedöma hur man kan använda digitala verktyg för att påverka. Eleverna ska få erfarenheter av att använda digitala verktyg för att kommunicera med aktörer utanför skolan, även internationellt. Eleverna uppmuntras och vägleds också till kommunikation med aktörer utanför skolan.

Digital kompetens har valts som en lokal betoning för mångsidig kompetens i Nomad.

Arbetslivskompetens och entreprenörskap (K6)

Eleverna ska lära sig att arbeta metodiskt och långsiktigt och att i allt högre grad ta ansvar för sitt arbete. De ska uppmuntras att identifiera sina styrkor och att intressera sig för olika saker. Eleverna ska uppmuntras att vara uthålliga och slutföra sitt arbete samt att värdesätta resultatet av arbetet. I skolarbetet ska eleverna öva sig i att arbeta med mindre projektarbeten, att fungera i grupp och att samarbeta med aktörer utanför skolan. Gemensamt arbete ger eleverna möjlighet att lära sig ömsesidighet, att förhandla och att anstränga sig för att nå ett gemensamt mål. Eleverna ska uppmuntras att i skolarbetet utnyttja färdigheter de lärt sig på fritiden och lära dem vidare till andra elever.

Skolarbetet ska ge eleverna möjligheter att få erfarenhet av arbete, olika yrken och av att göra något till förmån för andra. Detta kan till exempel vara expertbesök online, samarbete med organisationer och andra aktörer, intervjuer och mindre undersökningar i närmiljön och i det egna bosättningslandet. Eleverna ska spöras att ta initiativ och vara företagsamma och att inse betydelsen av arbete och företagsamhet i livet och i samhället.

Förmåga att delta, påverka och bidra till en hållbar framtid (K7)

Undervisningen ska främja elevernas intresse för skolgemenskapen och samhällsfrågor. Man ska tillsammans med eleverna undersöka frågor och situationer som anknyter till hållbar utveckling, fred, jämlikhet, demokrati och mänskliga rättigheter, i synnerhet barnets rättigheter. Man funderar och tränar olika sätt att själv bidra till en positiv förändring. Eleverna ska handledas att se mediernas påverkan i samhället och få öva sig att använda olika medier för att påverka.

Eleverna får i nätskolans olika kommunikationssituationer möjligheter att öva samarbete med andra elever och olika människor. Eleverna ges möjligheter till påverkan och i verksamheten strävar man enligt Nomads värderingar efter att öka gemenskapen och det gemensamma lärandet. Påverkan och deltagande samt att få positiva erfarenheter av dessa ökar upplevelsen av gemenskap i skolan. Elevers aktivitet och påverkan i den egna boendemiljön ses som något positivt, man strävar efter att stödja detta och eleven ges möjligheter att dela dessa erfarenheter i Nomad. Eleverna vägleds att förstå betydelsen av egna val, levnadsvanor och handlingar inte bara för dem själva, utan också för närsamhällen, samhället och naturen.

Deltagande, påverkan och att bygga en hållbar framtid har valts som en lokal betoning för mångsidig kompetens i Nomad.

Modersmål och litteratur

Språkpedagogik och språkutveckling

Den språkliga utvecklingen startar vid födseln och fortsätter livet ut. Individen tillägnar sig sin kompetens i flera språk i hemmet, i skolan och under fritiden. Den språkliga kompetensen består av kompetens i modersmålen, i andra språk och i olika dialektala varianter, på olika nivåer. Utgångspunkten för skolans språkundervisning är att språket används i olika situationer och sammanhang. Språkundervisningen ska stärka elevernas språkliga medvetenhet och stödja språkbruk på olika språk parallellt. Den ska även bidra till att eleverna utvecklar kompetens i multilitteracitet. Eleverna ska lära sig att analysera texter och kommunikationsformer på olika språk och använda språkvetenskapliga begrepp vid tolkning av texter och använda sig av olika sätt att lära sig språk. De ska också uppmuntras att lära sig språk på flera olika sätt och att använda sin kompetens i olika språk som stöd för allt lärande i alla läroämnen. Eleverna ska få handledning i att läsa texter på lämplig nivå på olika språk och att i sina studier söka information och kunskap på olika språk.

Eleverna ska vägledas att se och förstå sin egen och andras mångfasetterade språkliga och kulturella identitet. I Nomad beaktas utöver det svenska språket även andra språk som eleverna använder och elevernas flerspråkighet stöds. Undervisningen ska stärka elevens tro på den egna förmågan att lära sig språk och uppmuntra till att modigt använda nya språk, även på grundläggande nivå. Utgångspunkten för all språkpedagogisk verksamhet är att jobba över läroämnenas gränser.

Läroämnets uppdrag

Läroämnet modersmål och litteratur har som uppdrag att utveckla elevernas språk-, text- och kommunikationsfärdigheter, att stimulera eleverna att bli intresserade av språk, litteratur och övrig kultur och bli medvetna om sig själva som kommunikatörer och språkanvändare. Eleverna ska ges möjlighet att utveckla sin kreativitet och vidga sitt vardagsspråk och sin textkompetens så att de med hjälp av lämpliga begrepp kan ge uttryck för iakttagelser och fenomen och verbalisera sina egna tankar.

Läroämnet modersmål och litteratur ansvarar, i samarbete med de övriga läroämnena och med hemmen, för elevernas språkliga utveckling. Undervisningen ska hjälpa eleverna att skapa sin språkliga och kulturella identitet i ett mångkulturellt och medialiserat samhälle. Modersmål och litteratur är ett mångvetenskapligt kunskaps-, färdighets- och kulturämne. Undervisningen ska baseras på en vidgad textsyn. Centrala färdigheter som ska betonas är färdighet i att tolka och producera mångformiga texter och i att söka och dela information. Kreativiteten stärks och fantasin får möjlighet att utvecklas på ett mångsidigt sätt genom att eleverna bekantar sig med litteratur som är

lämplig för deras ålder och språkfärdighet. Litteraturen vidgar även elevernas uppfattning om sig själva som språkanvändare, skapar band till den egna kulturen och vidgar förståelsen för andra kulturer.

Eleverna ska uppmuntras till att kommunicera och uttrycka sig i olika slag av kommunikationsmiljöer. Genom att eleverna blir handledda i att inse hur deras egen språkanvändning påverkar andra människor bidrar modersmålsämnet även till elevernas etiska utveckling. Läs- och skrivstrategier är centrala metakognitiva färdigheter som ska betonas inom modersmålsundervisningen. Syftet med undervisningen om språket är att stödja och utveckla språklig medvetenhet och analytisk språkfärdighet. Undervisningen ska basera sig på en social och funktionell syn på språket: de språkliga strukturerna ska studeras i språkliga sammanhang och inom textgenrer som är lämpliga för den aktuella åldersgruppen. Undervisningen ska avancera trappstegsvis i enlighet med elevernas utvecklingsstadium.

Undervisningen bekantar eleverna med olika typer av kulturinnehåll, såsom ordkonst, litteratur, medier och kommunikationskulturer. Undervisningen i ordkonst innebär att man skriver, läser och tolkar skönlitterära texter. Syftet med litteraturundervisningen är att väcka läslust, stödja eleverna i att få och dela med sig av läsupplevelser, fördjupa kulturkännedomen, stödja den etiska utvecklingen och att berika elevernas språk och fantasi. Genom arbete med mediekunskap ökar elevernas medvetenhet om och vana att använda olika medieinnehåll och de lär sig förstå och tolka mediernas roll som ett kulturellt fenomen. Arbetet med muntlig kommunikation stärker elevernas kommunikativa kompetens.

Att innehållet i modersmåls- och litteraturundervisningen görs meningsfullt är en viktig motivationsfaktor för eleverna. Motivationen och intresset stärks genom att man i undervisningen utgår från barnens och de ungas språkvärld och erfarenheter och vidgar dessa samt låter eleverna göra egna val och vara aktiva aktörer. Det är också viktigt att man inom undervisningen beaktar elevernas egna textvärldar och erfarenheter och breddar dessa. I undervisningen, vid skapandet av lärmiljön och vid valet av undervisningsmetoder beaktas elevernas olikheter, språkliga och kulturella bakgrund samt färdighetsnivå.

Särskilt uppdrag för årskurs 3–6

I årskurserna 3–6 har undervisningen som särskilt uppdrag att utveckla elevernas uttrycks- och kommunikationsförmåga, läs- och skrivfärdigheter samt läs- och skrivstrategier och att vidga elevernas textvärld. Eleven ska handledas att på ett ändamålsenligt, tryggt och ansvarsfullt sätt ta del av allt mer mångsidiga kommunikationssituationer, även multimediala, samt att tolka, producera och analysera allt mer multimodala texter som en del av förmågan att lära sig. Samtidigt

som eleven utvecklar sina språkliga färdigheter och reflekterar över betydelser i texter utökas kunskapen om språk, litteratur, medier och övrig kultur. Målet för undervisningen är att väcka elevens intresse och ge redskap för att göra språkliga iakttagelser, utveckla ett läsintresse och för att uttrycka sig på olika sätt. Undervisningen ska även erbjuda läs- och språkupplevelser.

Mål för lärmiljöer och arbetssätt i läroämnet modersmål och litteratur i årskurs 3–6

Onlineskolan strävar efter att erbjuda eleverna en språkligt stimulerande och social lärmiljö, där elevernas åsikter värdesätts och där det finns möjlighet att undersöka och producera texter enskilt och tillsammans i en trygg atmosfär. Varierande texter och böcker som eleverna själva valt och som intresserar dem ska användas i undervisningen. Elevernas läsupplevelser ska breddas.

Till lärmiljön i modersmål hör även kultur- och medieutbudet utanför nätskolan. Arbetssätten väljs så att de i mån av möjlighet erbjuder gemensamma studier, samarbete och delande av erfarenheter samt en naturlig integrering av läroämnets innehållsområden. Undervisningen ska integreras med hjälp av process- och projektarbete samt fenomenbaserat lärande.

Handledning, differentiering och stöd i läroämnet modersmål och litteratur i årskurs 3–6

Målet är att stödja elevens språkliga utveckling, utveckla flytande läs- och skrivfärdigheter samt fördjupa läsfärdigheten och läsförståelsen. Eleven ska stödjas att utvidga sitt ordförråd, tillägna sig begrepp, klä sina tankar i ord och utveckla sina kommunikativa färdigheter. Varje elev ska uppmuntras att läsa litteratur och andra texter i enlighet med sin färdighetsnivå och handledas att tillämpa läsförståelsestrategier, utveckla lämpliga studiestrategier och identifiera sina styrkor. Eleven ska ges både modeller och gemensamt och individuellt stöd för att utveckla rättstavningsförmågan samt förmågan att producera och bygga upp texter. Också språkligt begåvade elever ska utmanas att läsa och att ställa upp mål och hitta arbetssätt som lämpar sig för dem. Texterna och arbetssätten väljs med syfte att uppnå jämlikhet bland eleverna och jämställdhet mellan könen.

Svenska och litteratur

Läroämnets uppdrag samt målen för lärmiljöer och arbetssätt, handledning, differentiering och stöd samt bedömning av lärandet, som är inskrivna under rubriken Modersmål och litteratur, gäller även för lärokursen svenska och litteratur.

Lärokursens särskilda uppdrag

Svenska språket är det ena av Finlands två nationalspråk och lärokursen i svenska och litteratur undervisas i samma omfattning och med samma mål och innehåll som lärokursen finska och litteratur, dock med vissa mindre avvikelser som beror på språkliga och kulturella särdrag. Läroämnets centrala kulturbärande uppdrag i de svenska skolorna i Finland är även viktigt att betona. Elevernas skolspråk och språkmedvetenhet ska kontinuerligt stödjas, parallellt med att flerspråkighet ska användas som en resurs. Elevernas varierande språkbakgrund ska uppmärksammas och beaktas i undervisningen i modersmål och litteratur och även i alla övriga läroämnen.

I årskurserna 3–6 är det specifika uppdraget för undervisningen i svenska och litteratur att befästa elevens kommunikativa färdigheter, förmåga att lära sig, läsintresse och en flytande läs- och skrivfärdighet. I funktionella sammanhang, då eleverna tolkar och producerar texter, övar de sig även i att laborera med språkliga strukturer och litteratur ur olika perspektiv. Eleverna läser allt längre texter och hela verk och delar med sig av sina läserfarenheter.

Mål för undervisningen i lärokursen svenska och litteratur i årskurs 3–6

Mål för undervisningen	Innehåll som anknyter till målen	Kompetens som målet anknyter till
Att kommunicera		
M1 handleda eleven i förmågan att uttrycka sin åsikt och delta konstruktivt i olika kommunikationssituationer	I1	K1, K2, K7
M2 stödja eleven att i sin kommunikation ta hänsyn till mottagarens behov och de egna språkvalens betydelse vid kommunikation i grupp	I1	K1, K2, K3, K7
M3 uppmuntra eleven att använda sin kreativitet och uttrycka sig mångsidigt i olika kommunikationssituationer, även genom drama	I1	K1, K2, K4, K7
M4 sporra eleven att stärka sitt självförtroende som kommunikatör och viljan och sin förmåga att delta i olika typer av kommunikationssituationer, även multimediala	I1	K1, K2, K3, K4
Att tolka texter		
M5 stödja eleven i att vidareutveckla sin grundläggande läsfärdighet till ett flytande läsande, utveckla strategier för läsförståelse	I2	K1, K4, K5

samt stödja eleven i att observera och utvärdera sitt eget läsande		
M6 stödja eleven i att utveckla elevens färdighet att analysera, tolka och utvärdera texter av flera olika slag, bredda elevens ord- och begreppsförråd samt stödja tänkandet	I2	K1, K2, K4, K5
M7 handleda eleven att söka information, använda många olika slag av informationskällor och bedöma informationens tillförlitlighet	I2	K1, K4, K5
M8 stödja eleven i att öka sin litteraturkunskap och att utveckla sitt intresse för barn- och ungdomslitteratur och medietexter samt ge möjlighet till positiva läsupplevelser som eleven kan dela med sig av bland annat i multimediala miljöer	I2	K1, K4, K5
Att producera texter		
M9 uppmuntra eleven att uttrycka upplevelser, tankar och åsikter och stärka elevens positiva bild av sig själv som textproducent	I3	K1, K2, K4, K7
M10 uppmuntra och handleda eleven i att återge och redogöra för sina tankar och att öva sig att producera berättande, beskrivande, instruerande och enkla argumenterande texter, även i multimediala lärmiljöer	I3	K1, K4, K5, K7
M11 stödja eleven att vidareutveckla sin förmåga att skriva flytande för hand och digitalt och stärka färdigheterna i rättstavning och de grundläggande strukturerna i skriftspråket	I3	K1, K4, K5
M12 sporra eleven att lära sig textproduktionsprocesser och förmåga att utvärdera sina egna texter, erbjuda möjligheter att ta emot och ge konstruktiv respons samt lära eleven att ta hänsyn till textmottagaren och att tillämpa etiska regler, sekretess och normer för upphovsrätt på internet	I3	K2, K4, K5, K6
Att förstå språk, litteratur och kultur		
M13 stödja eleven i att utveckla språklig medvetenhet, väcka elevens intresse för att undersöka språket och dess olika varianter samt ge eleven möjligheter att använda begrepp som beskriver språket och språkliga strukturer	I4	K1, K2, K4
M14 sporra eleven att vidga sin textvärld och läsa litteratur som är riktad till barn och unga och uppmuntra eleven att läsa och reflektera kring sina läsupplevelser samt att aktivt använda sig av bibliotek	I4	K2, K4, K5, K7

M15 stärka elevens språkliga och kulturella identitet(er), handleda eleven att lära känna och värdesätta olika kulturer och språk, väcka elevens intresse för de nordiska grannspråken och erbjuda eleven möjlighet att bekanta sig med ett mångsidigt medie- och kulturutbud och att själv medverka i kulturproduktioner	I4	K2, K4, K6, K7
---	----	----------------

Centralt innehåll som anknyter till målen för lärokursen svenska och litteratur i årskurs 3–6

I1 Att kommunicera: I årskurs 3–6 övar sig eleverna i att i olika kommunikationssituationer dela med sig av sina tankar, erfarenheter och åsikter och övar sig att ta och ge konstruktiv respons som kommunikatörer i olika kommunikationsmiljöer. Eleverna observerar sitt eget sätt att kommunicera och tränar sig till exempel i att visa respekt, kommunicera målinriktat, uttrycka sina egna åsikter och motivera dessa samtidigt som de lyssnar till andra. De övar sig i att fungera i olika slag av kommunikations- och rollsituationer och att använda sig av retoriska verktyg och drama som kommunikationsverktyg då man behandlar litteratur och aktuella teman. Eleverna får möjlighet att medverka i kulturproduktioner i skolan och i planeringen av dessa.

I2 Att tolka texter: Eleverna lär sig tillämpa lässtrategier och kognitiva strategier (tankestrategier) som är lämpliga för olika situationer. De övar sig att läsa flytande olika slag av texter, såsom skönlitteratur, faktatexter och medietexter som kombinerar ord och bild. De observerar och utvärderar sin egen läsfärdighet. Eleverna fördjupar sin textanalytiska förmåga genom att laborera med och jämföra många olika slag av texter. De övar sig att förklara, jämföra och reflektera över ord, synonymer, metaforer, ordspråk och talesätt och olika begrepp. Eleverna lär sig identifiera de typiska språkliga och textuella dragen i berättande, beskrivande, instruerande och argumenterande texter. Eleverna tolkar och laborerar med texter genom att använda sig av sin kunskap om språkliga strukturer och klassificerar ord enligt form och innehåll (ordklasser). Tillsammans läser de och lyssnar till barn- och ungdomslitteratur som de själva är med och väljer. De övar sig att använda även nya begrepp såsom berättare, motiv och tematik när de tolkar skönlitteratur. Eleverna får handledning i att förklara, jämföra och reflektera över innebörden i ord och begrepp. De utvärderar sin egen läsförståelse och vidgar sina kunskaper genom de texter de läser. De söker information i olika källor och skaffar sig nya kunskaper genom att läsa. De använder skolbiblioteket och andra bibliotekstjänster och övar sig i att bedöma texters och källors tillförlitlighet.

I3 Att producera texter: Eleverna producerar både fiktiva texter och faktatexter multimodalt, utgående från egna upplevelser, tankar och iakttagelser och från andras texter. De reflekterar över skrivandets idé och hur texters syften syns i de språkliga val

man gör. Eleverna skriver textade bokstäver för hand och övar sig att skriva obehindrat digitalt. Eleverna undersöker språkliga drag och textupbyggnad i olika texter och lär sig att använda rubriker, textstrukturer och styckeindelning i berättande, beskrivande, instruerande och argumenterande texter som de själva producerar. Medvetenheten om språkets uppbyggnad utvecklas genom övningar i språkanalys av de texter eleverna själva skriver. Tillsammans undersöker de språkstrukturer och meningsbyggnad: stavningsregler, skiljetecken, ordklasser, böjningsformer, huvudsatser och bisatser. Språkliga element i svenska språket jämförs med andra språk som är bekanta för eleverna. Eleverna övar sig att producera texter steg för steg från idé till planering, utkast, skrivande, respons, bearbetning, finslipning och publicering. De övar sig i grundläggande rättskrivning och undersöker valet av ordval, uttryck och ordföljd i relation till textens betydelse. De lär sig skilja mellan skriftspråkliga och talspråkliga uttryckssätt och att känna igen huvudsats och bisats och de centrala satsdelarna (subjekt och predikat) i en sats och att använda denna kunskap då de producerar texter.

I4 Att förstå språk, litteratur och kultur: Inom detta delområde arbetar eleverna med det talade och skrivna språket och dess strukturer, med kulturell mångfald samt med litteratur och kultur. De undersöker språkets variation enligt situation och textinnehåll och funderar över olika betydelser i ord, texter och talesätt. De undersöker relationer mellan texter i multimodala sammanhang. Därtill bekantar sig eleverna med övriga språk och kulturer i Finland och med de nordiska grannspråken och nordisk kultur. De möter moderna kulturformer som berör barnens värld. Det lokala kultur- och medieutbudet, till exempel bibliotek, film, teater och museer utnyttjas i undervisningen. Eleverna reflekterar över olika mediekulturella uttryck och diskuterar mediernas roll i sin vardag. De medverkar i skolans kulturevenemang och i planeringen av dessa. Eleverna uppmuntras till att aktivt och mångsidigt använda bibliotekstjänster, hitta intressant läsning och att läsa och skriva på fritiden. Inom litteraturundervisningen läser eleverna finländsk, svensk, nordisk och annan internationell barn- och ungdomslitteratur inom olika genrer och de diskuterar och bearbetar teman och frågor som litteraturläsningen väcker.

Bedömning av elevens lärande och kunnande i läroämnet svenska och litteratur i årskurs 3–6

Bedömningen och responsen som baserar sig på den ska vara mångsidig, konkret och utveckla förmågan att lära sig. Bedömningen ska bli en naturlig del av läroprocessen. Den ska grunda sig på en mångsidig dokumentation av hur elevens språkliga färdigheter och förmåga att producera och tolka texter utvecklats och på elevens kunskaper om språket, litteraturen och annan kultur.

Eleven ska öva sig att utvärdera egna och andras arbete, uttryckssätt och alster. Mångsidig, analytisk bedömning som stödjer lärandet hjälper eleven att bli medveten om sina kunskaper, färdigheter och arbetsprocesser och ger eleven verktyg att utveckla dem. För att främja lärandet ska man i lärokurserna i modersmål och litteratur fokusera på grundläggande färdigheter inom de olika målområdena och de arbetsprocesser och lärstrategier som de bygger på.

När ett verbalt omdöme eller ett vitsord ges i svenska och litteratur, bedöms elevernas kunnande i förhållande till de mål som ställts upp i Nomads läroplan. För att definiera kunskapsnivån för läsårsbetyget i årskurs 6 ska läraren använda de nationella bedömningskriterierna i modersmål och litteratur. Bedömningen i årskurs 3–6 ska fokusera på grundläggande färdigheter inom de olika målområdena i modersmål och litteratur och de arbetsprocesser och lärstrategier som de bygger på.

Bedömningskriterier för goda kunskaper (verbal bedömning) eller vitsordet 8 (sifferbedömning) i slutet av årskurs 6 i lärokursen svenska och litteratur

Mål för undervisningen	Innehåll	Föremål för bedömningen i läroämnet	Kunskapskrav för goda kunskaper/vitsordet åtta
Att kommunicera			
M1 handleda eleven i förmågan att uttrycka sin åsikt och delta konstruktivt i olika kommunikationssituationer	I1	Förmåga att kommunicera i olika kommunikationsmiljöer	Eleven kan uttrycka sina tankar och åsikter i välbekanta kommunikationssituationer.
M2 stödja eleven att i sin kommunikation ta hänsyn till mottagarens behov och de egna språkvalens betydelse vid kommunikation i grupp	I1	Förmåga att beakta andra i en kommunikationssituation	Eleven kan använda sig av sin röst och kan rikta sitt budskap och ta kontakt i olika kommunikationssituationer samt modifiera sin kommunikation efter behov och ta andra i betraktande
M3 uppmuntra eleven att använda sin kreativitet och uttrycka sig mångsidigt i olika kommunikationssituationer, även genom drama	I1	Förmåga att använda mångsidiga retoriska uttrycksmedel	Eleven kan ge uttryck för sina idéer och tankar i grupp, kan hålla en kort förberedd presentation eller ett diskussionsinlägg och deltar i dramaverksamhet.

M4 sporra eleven att stärka sitt självförtroende som kommunikatör och viljan och sin förmåga att delta i olika typer av kommunikationssituationer, även multimediala	I1	Hur eleven utvecklat sina kommunikationsfärdigheter	Eleven kan ta emot och ge respons på sin egen och andras kommunikation.
Att tolka texter			
M5 stödja eleven i att vidareutveckla sin grundläggande läsfärdighet till ett flytande läsande, utveckla strategier för läsförståelse samt stödja eleven i att observera och utvärdera sitt eget läsande	I2	Förmåga att använda grundläggande strategier för läsförståelse	Eleven läser många olika slag av texter flytande, använder sig av grundläggande lässtrategier samt iakttar och utvärderar sin egen läsfärdighet
M6 stödja eleven i att utveckla elevens färdighet att analysera, tolka och utvärdera texter av flera olika slag, bredda elevens ord- och begreppsfrörråd samt stödja tänkandet	I2	Läsförståelse och textanalytisk förmåga	Eleven känner igen vissa typiska språkliga och textuella drag i berättande, beskrivande, instruerande och enkla argumenterande texter. Eleven kan använda textanalys för att utveckla sitt ord- och begreppsfrörråd.
M7 handleda eleven att söka information, använda många olika slag av informationskällor och bedöma informationens tillförlitlighet	I2	Färdighet i informationssökning och källkritik	Eleven använder olika medier och textmiljöer samt lämpliga strategier vid informationssökning och kan i någon mån bedöma källors tillförlitlighet.
M8 stödja eleven i att öka sin litteraturkunskap och att utveckla sitt intresse för barn- och ungdomslitteratur och medietexter samt ge	I2	Kunskap om litteratur och texter för barn och unga och förmåga att dela med sig av sina läsupplevelser	Eleven känner i någon mån till barn- och ungdomslitteratur, medietexter och andra texter och kan dela med sig av sina

möjlighet till positiva läsupplevelser som eleven kan dela med sig av bland annat i multimediala miljöer			läserfarenheter, även i multimediala miljöer.
Att producera texter			
M9 uppmuntra eleven att uttrycka upplevelser, tankar och åsikter och stärka elevens positiva bild av sig själv som textproducent	I3	Förmåga att uttrycka tankar och erfarenheter	Eleven uttrycker sina erfarenheter och tankar med hjälp av texter.
M10 uppmuntra och handleda eleven i att återge och redogöra för sina tankar och att öva sig att producera berättande, beskrivande, instruerande och enkla argumenterande texter, även i multimediala lärmiljöer	I3	Förmåga att verbalisera sina tankar och använda olika textgenrer	Eleven kan med hjälp av handledning använda sig av det språk som är typiskt för berättande, beskrivande och enkla argumenterande texter. Eleven behärskar styckeindelning och rubriksättning och kan reflektera över sina ordval.
M11 stödja eleven att vidareutveckla sin förmåga att skriva flytande för hand och digitalt och stärka färdigheterna i rättstavning och de grundläggande strukturerna i skriftspråket	I3	Skrivfärdighet och grundläggande kunskap om menings- och satsbyggnad	Eleven skriver flytande och läsligt för hand och har den digitala kompetens som skolarbetet kräver, känner till normerna för grundläggande rättstavning och skriftspråkets strukturer och kan använda dem vid textproduktion.
M12 sporra eleven att lära sig textproduktionsprocesser och förmåga att utvärdera sina egna texter, erbjuda möjligheter att ta emot och ge konstruktiv respons samt lära eleven att ta hänsyn till textmottagaren och att	I3	Förmåga att strukturera texter och kommunicera på ett etiskt lämpligt sätt	Eleven känner till och kan beskriva grundläggande textproduktionsprocesser, kan utvärdera sina egna texter, producera texter stegvis både individuellt och tillsammans med andra och kan ge och ta emot respons. Eleven kan

tillämpa etiska regler, sekretess och normer för upphovsrätt på internet			ange sina källor samt känner till normerna för upphovsrätt på nätet.
Att förstå språk, litteratur och kultur			
M13 stödja eleven i att utveckla språklig medvetenhet, väcka elevens intresse för att undersöka språket och dess olika varianter samt ge eleven möjligheter att använda begrepp som beskriver språket och språkliga strukturer	I4	Förmåga att göra en språkanalys och behärska språkliga begrepp	Eleven kan göra iakttagelser om språkliga drag i texter och använder sig av språkanalytiska begrepp vid muntlig och skriftlig textanalys.
M14 sporra eleven att vidga sin textvärld och läsa litteratur som är riktad till barn och unga och uppmuntra eleven att läsa och reflektera kring sina läsupplevelser samt att aktivt använda sig av bibliotek	I4	Litteraturkunskap	Eleven läser de barn- och ungdomsböcker man har kommit överens om och diskuterar och delar med sig av sina läsupplevelser.
M15 stärka elevens språkliga och kulturella identitet(er), handleda eleven att lära känna och värdesätta olika kulturer och språk, väcka elevens intresse för de nordiska grannspråken och erbjuda eleven möjlighet att bekanta sig med ett mångsidigt medie- och kulturutbud och att själv medverka i kulturproduktioner	I4	Kunskap om kultur och förmåga att reflektera över språklig och kulturell identitet	Eleven har kunskap om sin egen och andras språk och kultur och kan beskriva och reflektera över likheter och skillnader mellan olika språk och kulturer. Eleven medverkar i och planerar egna framträdanden.

Det andra inhemska språket

Språkpedagogik och språkutveckling

Den språkliga utvecklingen startar vid födseln och fortsätter livet ut. Individen tillägnar sig sin kompetens i flera språk i hemmet, i skolan och under fritiden. Den språkliga kompetensen består av kompetens i modersmålen, i andra språk och i olika dialektala varianter, på olika nivåer. Utgångspunkten för skolans språkundervisning är att språket används i olika situationer och sammanhang. Språkundervisningen ska stärka elevernas språkliga medvetenhet och stödja språkbruk på olika språk parallellt. Den ska även bidra till att eleverna utvecklar kompetens i multilitteracitet. Eleverna ska lära sig att analysera texter och kommunikationsformer på olika språk och använda språkvetenskapliga begrepp vid tolkning av texter och använda sig av olika sätt att lära sig språk. De ska också uppmuntras att lära sig språk på flera olika sätt och att använda sin kompetens i olika språk som stöd för allt lärande i alla läroämnen. Eleverna ska få handledning i att läsa texter på lämplig nivå på olika språk och att i sina studier söka information och kunskap på olika språk.

Eleverna ska vägledas att se och förstå sin egen och andras mångfasetterade språkliga och kulturella identitet. Även betydelsen av minoritetsspråken och de utrotningshotade språken ska behandlas i undervisningen och den ska stödja elevens flerspråkighet genom att inkludera elevens alla språk, även de som används på fritiden.

Undervisningen ska stärka elevens tro på den egna förmågan att lära sig språk och uppmuntra till att modigt använda nya språk, även på grundläggande nivå.

Utgångspunkten för all språkpedagogisk verksamhet är att flera olika läroämnen samarbetar.

Det andra inhemska språket finska

Läroämnets uppdrag

Språk är en förutsättning för lärande och tänkande. Språket är närvarande i all verksamhet i skolan och alla lärare är språklärare. Språkstudierna främjar utvecklingen av tankeförmågan. De ger underlag för att forma en flerspråkig och mångkulturell identitet och värdesätta den. I takt med att ordförrådet och strukturerna utvecklas, utvecklas också de kommunikativa färdigheterna och förmågan att söka information. Språkundervisningen ger goda möjligheter till glädje, lek och kreativitet.

Undervisningen i det andra inhemska språket är en del av språkpedagogiken och fostran till språkmedvetenhet. Den ska väcka elevernas intresse för den språkliga och kulturella mångfalden i skolan och den omgivande världen och uppmuntra dem att kommunicera i autentiska språkmiljöer. Eleverna ska lära sig värdesätta andra språk,

människorna som talar dem och olika kulturer. Jämställdheten i språkval och språkstudier förstärks genom att man på varierande och intressanta sätt informerar om valmöjligheter i språken, genom att man uppmuntrar eleverna att oberoende av kön fatta beslut om språkval utgående från sina individuella intressen, genom att man behandlar teman mångsidigt och ur olika synvinklar och genom att man använder omväxlande och praktiska arbetsmetoder.

Studierna i det andra inhemska språket ska förbereda eleverna för planmässigt och kreativt arbete i olika sammansättningar. Eleverna och elevgrupperna ska också ges möjligheter att bilda nätverk och kommunicera med finskspråkiga elever och grupper. Digitala verktyg erbjuder en naturlig möjlighet att genomföra språkundervisningen i autentiska situationer och utifrån elevernas kommunikationsbehov. Undervisningen ska också ge färdigheter som främjar delaktighet och aktiv påverkan.

Undervisningen ska stärka elevernas tilltro till sin förmåga att lära sig språk och att modigt använda dem. Eleverna ska ges möjlighet att studera i egen takt och vid behov få stöd för sitt lärande. Undervisningen ska ordnas så att också elever som avancerar snabbare eller kan språket sedan tidigare kan göra framsteg. Språkundervisningen ska utveckla multilitteracitet och ta upp olika texter. Texterna ska väljas med hänsyn till barnens och de ungas intressen. Undervisningen ska också bygga broar mellan olika språk och med de språk som eleverna använder på fritiden. Eleverna uppmuntras att söka information på de språk som de behärskar.

Finska, A-lärokurs i årskurs 3–6

I Distansskolan Nomad kan man studera finska som det andra inhemska språket från och med årskurs 3.

Mål för undervisningen i A-lärokursen i finska i årskurs 3–6

Mål för undervisningen	Innehåll som anknyter till målen	Kompetens som målet anknyter till
Kulturell mångfald och språkmedvetenhet		
M1 uppmuntra eleven att lägga märke till finskan och dess kulturella mångfald i omgivningen, väcka intresse för finska och motivera hen att värdesätta svenskans och finskans ställning som nationalspråk	I1	K2
M2 motivera eleven att värdesätta sin egen språkliga och kulturella bakgrund och den språkliga och kulturella mångfalden i världen samt att bemöta människor fördomsfritt	I1	K2

M3 vägleda eleven att lägga märke till vad som förenar respektive skiljer olika språk åt samt stödja hen att utveckla språklig nyfikenhet och medvetenhet	I1	K1, K4
M4 handleda eleven att hitta finskspråkigt material	I1	K4, K5
Färdigheter för språkstudier		
M5 tillsammans gå igenom målen för undervisningen och skapa en tillåtande studieatmosfär som stöder och uppmuntrar eleverna att lära sig och lära av varandra	I2	K1, K7
M6 handleda eleven att ta ansvar för sina språkstudier och modigt öva sina kunskaper i finska, också med hjälp av digitala verktyg, samt att få insikt i vilket sätt att lära sig språk som bäst passar var och en	I2	K5, K6
Växande språkkunskap, förmåga att kommunicera		
M7 ordna tillfällen där eleven med hjälp av olika medier får träna muntlig och skriftlig kommunikation	I3	K2, K4, K5, K7
M8 handleda eleven i att använda sig av språkliga kommunikationsstrategier	I3	K2, K4
M9 hjälpa eleven att öka sin kännedom om uttryck som kan användas i och som hör till artigt språkbruk	I3	K2, K4
Växande språkkunskap, förmåga att tolka texter		
M10 uppmuntra eleven att tolka för sig själv och sin åldersgrupp lämpliga och intressanta muntliga och skriftliga texter	I3	
Växande språkkunskap, förmåga att producera texter		
M11 ge eleven många möjligheter att öva sig i att tala och skriva i för åldern lämpliga situationer och i detta sammanhang fästa uppmärksamhet vid uttal och vid strukturer som är relevanta för textens innehåll	I3	K3, K4, K5, K7

Centralt innehåll som anknyter till målen för A-lärokursen i finska i årskurs 3–6

I1 Kulturell mångfald och språkmedvetenhet: Att bekanta sig med talad finska i klassen, skolan eller omgivningen. Att fundera över sin egen språkliga och kulturella bakgrund. Att inhämta kunskap och diskutera om Finlands nationalspråk och minoritetsspråk och deras betydelse för individen och samhället. Att lyssna på olika former av talad finska och bekanta sig med olika former av skriven finska. Att diskutera och fundera över hur man kan kommunicera om man endast har ringa kunskaper i ett språk. Att träna artigt språkbruk i olika kommunikationssituationer.

I2 Färdigheter för språkstudier: Att tillsammans lära sig planera arbetet, att ge och ta emot respons och att ta ansvar. Att vägleda eleven att lägga märke till finskan runt omkring sig. Att lära sig effektiva sätt att studera språk, som t.ex. att använda nya ord och strukturer i olika egna sammanhang, att öva sig i studieteknik och att lära sig härleda ords betydelse ur en kontext. Att vänja sig vid att utvärdera sina språkkunskaper t.ex. genom att använda den europeiska språkportfolion.

I3 Växande språkkunskap: förmåga att kommunicera, förmåga att tolka texter, förmåga att producera texter: Att lära sig att lyssna, tala, läsa och skriva på finska och att behandla olika teman som bl.a. jag själv, min familj, mina vänner, skolan, fritidsintressen och fritidssysslor och om livet i finskspråkiga miljöer. Teman ska också väljas tillsammans. Innehållet väljs med beaktande av elevernas dagliga omgivning, intressen och aktualitet och utgående från perspektivet jag, vi och vårt samhälle. Att använda språket för olika syften, som t.ex. att hälsa, be om hjälp eller uttrycka en åsikt. Att lära sig ordförråd och strukturer i samband med olika typer av texter, som t.ex. kortare berättelser, skådespel, intervjuer och sångtexter. Att erbjuda eleven möjlighet att öva sig i att använda finska också i språkligt mer krävande situationer. Att lära sig hitta finskspråkigt material i omgivningen, på nätet, i bibliotek osv. Att träna uttal, betoning av ord, satsbetoning, talrytm och intonation.

Mål för lärmiljöer och arbetssätt i A-lärokursen i finska i årskurs 3–6

Målet är att språkbruket ska vara så korrekt, naturligt och så relevant som möjligt för eleverna. Arbetet ska även i mån av möjlighet ske genom smågruppsarbete och lärande tillsammans i olika typer av lärmiljöer. För att uppnå målen för flerspråkighet och språkpedagogik behövs samarbete mellan lärarna. Eleverna ska med hjälp av lek, sång, spel och drama få möjlighet att testa sina växande språkkunskaper och även bearbeta sina attityder. Olika lärmiljöer, medier och digitala verktyg ska mångsidigt användas i undervisningen. Eleverna ska uppmuntras att vara aktiva och ta självständigt ansvar för sitt lärande med hjälp av den europeiska språkportfolion eller motsvarande verktyg. Med hjälp av olika nätverk får eleverna också bekanta sig med flerspråkigheten och den kulturella mångfalden i närmiljön eller samhället. Målspråket finska används alltid när det är möjligt.

Bedömning av elevernas lärande i A-lärokursen i finska i årskurs 3–6

Bedömningen ska sporra och ge eleverna möjlighet att bli medvetna om sina kunskaper, att utveckla dem och att uttrycka sig på för dem naturliga sätt. Mångsidig bedömning ger också elever som har inlärningssvårigheter i språk, eller annars har ett annorlunda språkligt utgångsläge, möjligheter att visa sina kunskaper. Den europeiska språkportfolion eller andra liknande utvärderingsverktyg kan användas vid bedömningen. Läraren ska ge en verbal bedömning eller ett siffervitsord i finska genom

att bedöma elevernas kunskaper i relation till målen i Nomads läroplan. För att definiera kunskapsnivån för läsårsbetyget i årskurs 6 ska läraren använda de nationella bedömningskriterierna i A-lärokursen i finska. För att studierna ska framskrida är det viktigt att bedömningen sker på många olika sätt och att den beaktar alla mål. Bedömningen ska rikta sig till samtliga innehåll. Bedömningen av delområdena ska grunda sig på den europeiska referensramen och den finländska referensram som utarbetats utgående från den.

Bedömningskriterier för goda kunskaper (verbal bedömning) eller vitsordet 8 (sifferbedömning) i slutet av årskurs 6 i A-lärokursen i finska

Mål för undervisningen	Innehåll	Föremål för bedömningen i läroämnet	Kunskapskrav för goda kunskaper/vitsordet åtta
Kulturell mångfald och språkmedvetenhet			
M1 uppmuntra eleven att lägga märke till finskan och dess kulturella mångfald i omgivningen, väcka intresse för finska och motivera hen att värdesätta svenskans och finskans ställning som nationalspråk	I1	Förmåga att gestalta den språkliga miljön	Eleven kan nämna orsaker till varför man talar svenska och finska i Finland.
M2 motivera eleven att värdesätta sin egen språkliga och kulturella bakgrund och att bemöta människor fördomsfritt	I1		Används inte som bedömningsgrund. Eleven handleds att som en del av självbedömningen reflektera över sina egna erfarenheter
M3 vägleda eleven att lägga märke till vad som förenar respektive skiljer olika språk åt samt stödja hen att utveckla språklig nyfikenhet och medvetenhet	I1	Språklig medvetenhet	Eleven uppfattar likheter och olikheter i t.ex. strukturer, ordförråd och betydelser mellan finskan och modersmålet eller andra språk hen kan.
M4 handleda eleven att hitta finskspråkigt material	I1	Förmåga att iaktta finska språket i omgivningen	Eleven kan beskriva i vilka sammanhang man kan läsa och höra finska.
Färdigheter för språkstudier			
M5 tillsammans gå igenom målen för undervisningen	I2	Kännedom om målen för	Eleven kan beskriva målen för

och skapa en tillåtande studieatmosfär som stöder och uppmuntrar eleverna att lära sig och lära av varandra		undervisningen och om hur man arbetar som grupp	undervisningen och deltar i gemensamma arbetsuppgifter
M6 handleda eleven att ta ansvar för sina språkstudier och modigt öva sina kunskaper i finska, också med hjälp av digitala verktyg, samt att få insikt i vilket sätt att lära sig språk som bäst passar var och en	I2	Förmåga att ställa upp mål för sina språkstudier och att hitta väl fungerande studiemetoder	Eleven ställer upp mål för sina språkstudier, övar sig i olika sätt att lära sig språk också med hjälp av digitala verktyg och utvecklar och utvärderar sina kunskaper.
Växande språkkunskap, förmåga att kommunicera			Kunskapsnivå A2.1
M7 ordna tillfällen där eleven med hjälp av olika medier får träna muntlig och skriftlig kommunikation	I3	Förmåga att kommunicera i olika situationer	Eleven kan utbyta tankar eller information i bekanta och vardagliga situationer och stundtals hålla igång en konversation
M8 handleda eleven i att använda sig av språkliga kommunikationsstrategier	I3	Kulturellt lämpligt språkbruk	Eleven klarar av korta sociala situationer. Kan använda de vanligaste artiga hälsnings- och tilltalsfraserna samt artigt framföra till exempel önskemål, invitationer, förslag och ursäkten och besvara sådana.
Växande språkkunskap, förmåga att tolka texter			Kunskapsnivå A2.1
M10 uppmuntra eleven att tolka för sig själv och sin åldersgrupp lämpliga och intressanta muntliga och skriftliga texter	I3	Förmåga att tolka texter	Eleven förstår texter som innehåller enkla, bekanta ord och uttryck samt tydligt tal. Förstår det centrala innehållet i korta, enkla budskap som intresserar hen och grundtankarna i en förutsägbar text som innehåller ett bekant ordförråd. Klarar mycket enkel

			slutledning med hjälp av kontexten.
Växande språkkunskap, förmåga att producera texter			Kunskapsnivå A1.3
M11 ge eleven många möjligheter att öva sig i att tala och skriva i för åldern lämpliga situationer och i detta sammanhang fästa uppmärksamhet vid uttal och vid strukturer som är relevanta för textens innehåll	I3	Förmåga att producera texter	Eleven behärskar en begränsad mängd korta, inövade uttryck, det mest centrala ordförrådet och grundläggande satsstrukturer. Kan med hjälp av ett begränsat uttrycksförråd berätta om vardagliga och för hen viktiga saker samt skriva enkla meddelanden. Uttalar inövade uttryck begripligt.

Årskurs 7–9

Övergången mellan årskurs 6 och 7 och uppdraget i årskurs 7–9 i Nomad

Utöver de gemensamma uppdragen har varje årskurshelhet i den grundläggande utbildningen sitt särskilda uppdrag. Uppdraget förutsätter att elevernas ålder och utvecklingsnivå beaktas och att undervisningen planeras så att övergångarna löper smidigt och tryggt.

Övergången mellan årskurs 6 och 7

För övergångsskeden i Nomad, se kapitlet: Anordnande av undervisning vid Distansskolan Nomad.

Övergången från årskurs sex till årskurs sju förutsätter systematiskt samarbete mellan lärarna, kanslipersonalen och elevens vårdnadshavare/handledare, samt överföring av information som är nödvändig för undervisningen. Kommunikation mellan hem och skola betonas vid övergången. Övergången innebär ofta att eleverna måste anpassa sig till en ny grupp, nya lärare och en ny miljö. Det är skolans uppgift att se till att arbetssätten och bedömningsmetoderna även i dessa årskurser är anpassade till elevernas ålder och förutsättningar. Det är viktigt att både hemma och i skolan se till att

eleverna också känner sig trygga och samtidigt uppmuntra dem att möta nya utmaningar. Många val gällande framtiden blir aktuella för eleverna. Det är viktigt att lyssna till och respektera eleverna och låta dem vara med och påverka beslut som gäller dem själva.

Årskurs 7–9: Att växa som medlem i gemenskapen

Det särskilda uppdraget i årskurs 7–9 är att handleda och stödja eleverna under deras intensiva utvecklingsfas, se till att de slutför den grundläggande utbildningens lärokurs och uppmuntra alla elever att fortsätta studera. Det är särskilt viktigt att varje elev får så bra förutsättningar som möjligt för att studera efter den grundläggande utbildningen och kunna fatta realistiska och kunskapsbaserade beslut.

Individuella skillnader i elevernas utveckling, också mellan pojkar och flickor, blir tydligare och inverkar på skolarbetet. Eleverna ska handledas att förstå sin utveckling och uppmuntras att acceptera och ta ansvar för sig själva och sina studier, sina kamrater och närmiljön. Föräldrarna får stöd i att handleda den unga i pubertetsåldern i dennes studier, och de informeras regelbundet om hur studierna framskrider.

Eleverna ska stödjas att utveckla en gemenskap, som inte godkänner varken mobbning, sexuella trakasserier, rasism eller annan diskriminering. Studiemotivationen ska stärkas genom omsorg, individuellt bemötande samt mångsidiga arbetssätt och lärmiljöer.

Praxis för bedömning och respons under studierna planeras och genomförs så att de är interaktiva och ger handledning i lärandet samt uppmuntrar eleverna att arbeta målmedvetet som individer och i grupp. Samarbetet mellan hem och skola antar nya former och får nytt innehåll men är fortfarande ett viktigt stöd för den unga. Gemensamma avtal om spelregler och uppförande med eleverna och deras vårdnadshavare skapar trygghet och främjar skolarbetet.

Under årskurs 7–9 lägger eleverna grunden för sin vuxenidentitet, stärker sina kunskaper samt inriktar sig på och förbereder sig för livet efter den grundläggande utbildningen. Undervisningen ska fördjupa, berika och bredda de kunskaper och färdigheter eleverna tillägnat sig i de lägre årskurserna.

Övergången från den grundläggande utbildningen till följande utbildningsstadium

Eftersom Nomad inte utfärdar ett officiellt avgångsbetyg, kan eleverna söka till fortsatta studier i Finland med det betyg de fått från sin utländska skola. I dessa fall söker eleverna via den gemensamma ansökans antagning enligt prövning.

Målet med Nomads undervisning är att ge eleverna så goda färdigheter som möjligt att gå vidare till följande utbildningsstadium samt att trygga välbefinnandet och

förutsättningarna för studier. Övergången till ett nytt skede av livet förutsätter ökad livskompetens och självständighet och mera ansvar. Skolan stöder eleverna i utvecklingsprocessen i den mån det är möjligt.

Mångsidig kompetens i årskurs 7–9

De allmänna målen för mångsidig kompetens fastställs i kapitel Distansskolan Nomads särskilt uppdrag och betoningar på den mångsidiga kompetensen. I det följande beskrivs de aspekter gällande målen som betonas i årskurserna 7–9.

Förutsättningarna för utveckling av mångsidig kompetens stärks i takt med att eleverna utvecklas. Å andra sidan ökar utmaningarna i fråga om samarbete mellan läroämnena och i skolvardagen. Onlineskolan kan i bästa fall erbjuda en gemenskap som känns meningsfull för den unga som är i puberteten och där den unga får hjälp med att strukturera både sin egen utveckling och omvärlden. Det är särskilt viktigt att ge eleverna möjligheter att uppleva att de kan och lyckas för att på så sätt stärka deras självkänsla och att handleda varje elev att bli medveten om sina styrkor och att realistiskt se sina utvecklingsbehov.

Under dessa år fortsätter man att lägga grund för en hållbar livsstil och ett hållbart välbefinnande och reflekterar tillsammans med eleverna över sociala, samhällsliga och ekonomiska samt kulturella och ekologiska förutsättningar för hållbar utveckling. Undervisningen ska innehålla både praktiska och teoretiska exempel på sambandet mellan de olika aspekterna av hållbar utveckling och vad en hållbar livsstil i praktiken betyder.

Varje läroämne ska stödja utvecklingen av mångsidig kompetens på ett för läroämnet naturligt sätt. Att planera och genomföra de mångvetenskapliga lärområdena i samarbete med eleverna strävar i synnerhet till att utveckla och fördjupa mångsidig kompetens.

Förmåga att tänka och lära sig (K1)

Skolarbetet i onlineskolan ska stärka elevernas aktiva roll i lärprocessen och ge förutsättningar för positiva upplevelser och känslor som stödjer lärandet. Eleverna ska uppmuntras att ta ansvar för att ställa upp mål för sina distansstudier, planera arbetet och utvärdera arbetsprocessen och resultatet. De ska lära sig att identifiera sina lärstrategier och studiestrategier och medvetet utveckla dem.

Eleverna behöver redskap för att behålla sin uppmärksamhet och koncentration samt handledning för att använda teknik och andra hjälpmedel i sina studier. Eleverna ska uppmuntras att lita på sig själva och sina uppfattningar, att motivera sina åsikter och att i skolarbetet tillämpa den kunskap de tillägnat sig utanför skolan.

Det är viktigt att lära sig att lyssna till sig själv och till andra, att se saker med andras ögon och att hitta alternativa och kreativa lösningar. Eleverna behöver uppmuntran att bemöta och hantera oklar och motstridig information. Olika sätt att skapa kunskap granskas tillsammans och eleverna ska uppmuntras att föra fram kunskaper som baserar sig på egna erfarenheter och reflektera kring hur de påverkar det egna sättet att tänka.

Eleverna ska ges möjlighet att göra iakttagelser och träna sin observationsförmåga, att söka information på olika sätt och att kritiskt granska det innehåll som behandlas ur olika perspektiv. Eleverna ska uppmuntras att använda sin fantasi för att komma till insikt och skapa nytt, att fördomsfritt kombinera olika perspektiv samt att bygga ny kunskap och nya perspektiv. Elevernas egna idéer ska stödjas.

Tankeförmågan ska dessutom utvecklas genom att skapa olika slags tillfällen för eleverna att lösa problem, både självständigt och gemensamt, att argumentera, dra slutsatser och upptäcka orsakssammanhang och samband mellan olika företeelser för att lära sig tänka systematiskt.

Utvecklingen av etiskt tänkande ska stödjas med hjälp av diskussioner om rätt och fel, ett gott liv och dygder samt om etiska principer. Konst framkallar känslor och ger nya insikter och fördjupar således det etiska och estetiska tänkandet.

Experimentella, undersökande och aktiverande arbetssätt över läroämnesgränserna, för att undersöka företeelser som intresserar eleverna, utvecklar tankeförmågan och är också viktigt med tanke på motivationen att lära sig och valet av utbildning efter den grundläggande utbildningen. Eleverna ska få hjälp med att ta reda på studie- och arbetsmöjligheter och karriärval och att göra ett motiverat val utgående från sina förutsättningar och intressen.

Förmåga att tänka och lära sig har valts som en lokal betoning för mångsidig kompetens i Nomad.

Kulturell och kommunikativ kompetens (K2)

I Nomad stöder man utformningen av elevernas kulturella identitet samt stärker den finländska kulturella identiteten och en kulturellt hållbar livsstil som grundar sig på respekt för de mänskliga rättigheterna. Eleverna ska lära sig att se kulturell mångfald som en positiv resurs. Samtidigt handleds de att ge akt på hur kulturer, religioner och åskådningar påverkar samhället och vardagen och att fundera på frågor som strider mot de mänskliga rättigheterna och därför inte kan accepteras. I skolarbetet ska man systematiskt främja respekten och förtroendet för andra människogrunder och folkslag. Eleverna undersöker de viktigaste konventionerna om mänskliga rättigheter, vad de innebär och hur de förverkligas i världen. Egna erfarenheter av olika kulturer hos elever som bor i olika delar av världen utnyttjas i undervisningen.

Eleverna ska lära sig tyda kulturella budskap i omgivningen, lära känna och värdesätta sin livsmiljö och dess kulturarv och att identifiera värden som anknyter till det. Särskild uppmärksamhet ägnas åt det finländska kulturarvet. Eleverna ska analysera mediemiljön och lära sig bedöma dess inverkan. De ska bekanta sig med kulturarvet på ett mångsidigt sätt och ta del i att bevara och utveckla det. Eleverna får möjligheter att uppleva och tolka konst, kultur och kulturarv och lära sig att inse vilken betydelse dessa har för individens och samhällets välbefinnande.

Genom interaktionen inom och utanför onlineskolgemenskapen samt genom erfarenheter relaterade till att bo utomlands, vidgas elevernas världsbild och deras förmåga att föra en dialog utvecklas. Eleverna ska få öva sig att framföra sin åsikt på ett konstruktivt sätt och att tillämpa sina kunskaper vid framträdanden och i olika samarbets- och kommunikationssituationer. Eleverna ska lära sig att sätta sig in i andras situation, att bemöta andra människor med respekt och att följa god sed även i även på nätet och sociala medier.

Eleverna ska uppmuntras att uttrycka sig på olika sätt. De ska också handledas att uppskatta och kontrollera sin kropp och använda den för att uttrycka känslor, åsikter, tankar och idéer. Skolarbetet ska erbjuda gott om möjligheter till kreativ verksamhet. Eleverna ska uppmuntras att i sitt arbete främja det estetiska och att njuta av dess olika uttrycksformer.

Kulturell och kommunikativ kompetens har valts som en lokal betoning för mångsidig kompetens i Nomad.

Vardagskompetens (K3)

Elevernas självständighet ska stödjas i samarbete med hemmen. Eleverna ska handledas och uppmuntras att ta ansvar för sig själva, för andra och för vardagen. Eleverna ska ges mera möjligheter att vara med och planera och förverkliga skolarbetet och lärmiljön. Eleverna ska lära sig identifiera vilka faktorer som inverkar positivt respektive negativt på det egna och det gemensamma välbefinnandet och tillägna sig handlingssätt som främjar hälsa, välbefinnande, trygghet och säkerhet. Betydelsen av sömn och vila, en balanserad dagsrytm, motion, mångsidig kost, nykterhet och drogfrihet samt goda vanor ska ägnas särskild uppmärksamhet.

Eleverna övar sina sociala färdigheter och utvecklingen av emotionella färdigheter stöds. Tillsammans går man igenom hur man bemöter och hanterar motstridiga känslor och tankar. Eleverna ska få färdigheter så att de kan skydda sitt privatliv och sin personliga integritet även i nätmiljön.

I samband med undervisningen i olika läroämnen och i det övriga skolarbetet ska eleverna lära sig förstå den teknologiska utvecklingen samt teknologins mångfald och betydelse i det egna livet, skolan och samhället. De ska också lära sig att förstå

tekniska funktionsprinciper och hur kostnader för teknik uppstår samt öva sig att använda teknik på ett ansvarsfullt sätt samt att utveckla och beskriva tekniska idéer. Tillsammans med eleverna ska man reflektera över etiska frågor och framtida möjligheter när det gäller teknik.

Eleverna ska uppmanas att granska sina konsumtionsvanor ur ett hållbarhetsperspektiv, att granska reklam analytiskt och att vara kritiska och ansvarsfulla konsumenter. De ska handledas att stärka sina förutsättningar för att kunna planera och ta hand om sin egen ekonomi. Under den grundläggande utbildningen ska eleverna öva sig att göra hållbara val och tillägna sig en hållbar livsstil.

Multilitteracitet (K4)

Eleverna ska handledas att fördjupa sin kompetens i multilitteracitet genom ett bredare utbud av olika texter i undervisningen i alla läroämnena. Med texter avses här olika slag av information som kommer till uttryck genom verbala, visuella, auditiva, numeriska eller kinestetiska symbolsystem eller genom kombinationer av dessa. Eleverna ska framför allt träna analytisk, kritisk och kulturell läskunnighet. Eleverna ska lära sig att mångsidigt använda sig av alla sina sinnen och alla sätt att lära sig.

Eleverna ska öva sig att producera, tolka och förmedla kunskap på det sätt som är typiskt för varje läroämne och genom samarbete mellan läroämnena. Eleverna ska uppmuntras att använda sin kompetens i multilitteracitet också för att påverka och delta på olika sätt i sin livsmiljö, i medier och i samhället. Undervisningen ska ge eleverna gott om tillfällen att träna dessa färdigheter tillsammans.

Eleverna ska få möjlighet att vidareutveckla en mångsidig läskunnighet genom att mer och mer övergå till texter som används i olika situationer och i olika syften. Elevernas multilitteracitet ska fördjupas genom arbete med berättande, beskrivande, instruerande, argumenterande och förklarande textgenrer. Genom undervisningen ska man stärka elevernas kulturella, etiska och ekologiska läskunnighet. I undervisningen behandlas och tolkas även texter som berör arbetslivet.

Konsumentkunskap och kunskaper i ekonomi utvecklas med hjälp av texter som mångsidigt behandlar ämnet och genom att eleverna blir vana att se i vilka sammanhang texterna används. Numerisk läskunnighet behövs till exempel när man bedömer hur tillförlitlig en gallup är eller hur förmånligt ett köperbudande är. Eleverna ska handledas att utveckla sin visuella läskunnighet genom att använda olika bildtolkningsmetoder och framställningssätt. Mediekunskapen fördjupas genom att eleverna medverkar i och arbetar med olika medier. Eleverna ska uppmuntras att uttrycka sina åsikter med hjälp av olika kommunikations- och påverkningsmetoder.

Digital kompetens (K5)

Användningen av digitala verktyg ska utgöra en naturlig del av elevens och gruppens lärande i onlineskolan. Eleverna ska fördjupa sina färdigheter och utnyttja det de lärt sig utanför skolan. De ska få en bild av hur digitala verktyg kan utnyttjas i undervisningen i olika läroämnen, i senare studier och i arbetslivet samt för att verka och påverka i samhället. I samband med skoluppgifterna funderar man över betydelsen av informations- och kommunikationsteknik i samhället och hur informations- och kommunikationstekniken påverkar hållbar utveckling.

Praktiska färdigheter och egen produktion: Eleverna ska lära sig att på eget initiativ använda digitala verktyg i olika skoluppgifter och välja lämpliga arbetssätt och verktyg för olika uppgifter.

Ansvarsfulla och trygga arbetssätt: Eleverna ska lära sig att använda digitala verktyg på ett tryggt och etiskt hållbart sätt. De ska lära sig hur man skyddar sig mot eventuella informationssäkerhetsrisker och undviker att information försvinner. För att lära sig handla ansvarsfullt ska man reflektera över vad till exempel begreppen datasekretess och upphovsrätt betyder och vilka följderna av ansvarslost och olagligt förfarande kan vara. Eleverna ska uppmuntras att tillägna sig hälsosamma och ergonomiska arbetssätt.

Informationssökning samt undersökande och kreativa arbetssätt: Eleverna ska lära sig att söka och producera information och att använda informationskällor på ett mångsidigt sätt som underlag för undersökande och kreativt arbete. Samtidigt ska de öva sig att vara källkritiska och lära sig att bedöma sitt eget och andras sätt att arbeta och producera information samt hur olika söktjänster och databaser fungerar och producerar information.

Kommunikation och nätverksbildning: Sociala medietjänster ska användas i undervisningen för att eleverna ska inse vad samarbete och kommunikation betyder för lärandet, för undersökande arbete och för att kunna skapa något nytt. Eleverna ska lära sig använda olika medier och kommunikationsstilar på ett ändamålsenligt sätt.

Digital kompetens har valts som en lokal betoning för mångsidig kompetens i Nomad.

Arbetslivskompetens och entreprenörskap (K6)

Undervisningen ska främja elevernas intresse och positiva attityd till arbete och arbetslivet och stärka deras kunskapsunderlag inom området. Eleverna ska lära känna till näringslivet i Finland och dess särdrag och centrala verksamhetsområden. Det är viktigt att eleverna senast i detta skede får erfarenhet av att samarbeta med aktörer utanför skolan för att de även ska få öva att uppföra sig och samarbeta på det sätt som förutsätts i arbetslivet samt inse betydelsen av språkkunskaper och kommunikativa färdigheter.

Skolarbetet ska omfatta arbetsformer som ger eleverna möjlighet att få insikt i olika yrken och branscher samt företagsverksamhet.

Projektarbete och nätverksbildning tränas. Eleverna lär sig att planera arbetsprocesser, formulera hypoteser, testa olika alternativ, dra slutsatser och hitta nya lösningar om situationen förändras. Samtidigt lär de sig ta itu med uppgifter på ett företagsamt sätt, att förutse eventuella svårigheter i arbetet, att bedöma och ta kontrollerade risker, att hantera misslyckanden och besvikelser samt att målmedvetet slutföra arbetet. På det viset får eleverna möjligheter att genom egna erfarenheter lära sig inse vad arbete, företagsamhet och entreprenörskap betyder i skolgemenskapen och i samhället.

Eleverna ska handledas att ta reda på studie- och arbetsmöjligheter och karriäralternativ. De ska uppmuntras att lägga märke till och utveckla sina färdigheter, styrkor och intressen och att göra motiverade förnuftiga val i fråga om studier och arbete samtidigt som de är medvetna om sina egna förutsättningar och den inverkan som traditionella könsroller och övriga rollmodeller har.

Förmåga att delta, påverka och bidra till en hållbar framtid (K7)

Undervisningen ska ge eleverna möjlighet att stärka och fördjupa sitt intresse för gemensamma och samhällliga frågor och att öva sig att delta som medlemmar i ett demokratiskt samhälle. Att på olika sätt delta i den egna undervisningsgruppen och i onlineskolegens gemenskapen och därigenom bli hörd och uppskattad, hjälper eleverna att inse och lära sig hur man kan påverka.

Eleverna ska få kunskaper och erfarenheter av hur man deltar i samhällsnyttig verksamhet, till exempel miljöaktiviteter eller volontärarbete, eller påverkar via medier, konst, den offentliga sektorn, medborgarorganisationer och politiska partier. Erfarenheterna stödjer elevernas självkänsla och lär dem att ta egna initiativ och våga handla ansvarsfullt.

Genom att delta kan eleverna öva sig att uttrycka sina åsikter konstruktivt, att söka lösningar tillsammans med andra och att reflektera över olika handlingsättssätt berättigande ur olika perspektiv. De lär sig att förhandla, jämkas och lösa konflikter. Samarbetsprojekt och konkreta handlingar till förmån för miljön och andra människor breddar ansvarsområdet.

Eleverna ska lära sig förstå betydelsen av sina val och handlingar för dem själva, den närmaste omgivningen, samhället och naturen. Man ska tillsammans fundera på sambandet mellan det förflutna, nutid och framtid och olika framtidsalternativ. Eleverna ska få lära sig bedöma såväl sina egna som gruppens och samhällets verksamhetssätt och verksamhetsstruktur och korrigera dem så att de främjar ett hållbart välbefinnande.

Eleverna ska under den grundläggande utbildningen bilda sig en uppfattning om varför studier och delaktighet är viktiga, vad en hållbar livsstil betyder och hur kunskaperna som inhämtas i skolan kan användas för att bygga en hållbar framtid.

Förmåga att delta, påverka och bidra till en hållbar framtid har valts som en lokal betoning för mångsidig kompetens i Nomad.

Modersmål och litteratur

Språkliga och kulturella färdigheter i en mångsidig kommunikationsmiljö

I årskurs 7–9 är uppgiften för undervisningen i modersmål och litteratur att främja de utomlands bosatta elevernas språkliga och kulturella färdigheter i mångsidiga kommunikationsmiljöer. Eleverna vägleds att agera i olika svenskspråkiga interaktionssituationer och multimediala miljöer på ett sätt som gör att de gestaltar sin egen bild som kommunikatör och för sin del kan bidra till ett positivt kommunikationsklimat. Undervisningens uppgift är också att uppmuntra eleverna till att bli initiativrika och delaktiga medborgare som kan motivera sina åsikter och påverka sitt eget liv och det omgivande samhället genom att utnyttja olika kommunikationsmedel.

Urvalet av texter utvidgas i högstadiets undervisning mot samhällliga texter samt texter som behövs i studier och arbetsliv. Eleverna vägleds i att behärska normerna för talat och skrivet språk och i förmågan att använda ett språk som lämpar sig för situationen. Färdigheterna i analys och tolkning av litteratur fördjupas. Eleverna vägleds till att läsa litteratur, fördjupa sitt eget läsintresse och skaffa sig läsupplevelser.

Lärokursens särskilda uppdrag

Läroämnet modersmål och litteratur har som uppdrag att utveckla elevernas språk-, text- och kommunikationsfärdigheter, att stimulera eleverna att bli intresserade av språk, litteratur och övrig kultur och bli medvetna om sig själva som kommunikatörer och språkanvändare. Eleverna ska ges möjlighet att utveckla sin kreativitet och vidga sitt vardagsspråk och sin textkompetens så att de med hjälp av lämpliga begrepp kan ge uttryck för iakttagelser och fenomen och verbalisera sina egna tankar.

Undervisningen ska hjälpa eleverna att skapa sin språkliga och kulturella identitet i ett mångkulturellt och medialiserat samhälle. De utomlands bosatta ungdomarnas egna erfarenheter och iakttagelser lyfts fram i centrum. Eleverna vägleds att uppmärksamma betydelsen av de språk-, medie- och kulturkunskaper de förvärvat utanför skolan som stöd för att lära sig svenska.

I årskurserna 7–9 är det speciella uppdraget för undervisningen att stödja eleverna i att utveckla allt mer mångsidig kompetens i att lära sig och kommunicera och att utveckla

en bredare kompetens i multilitteracitet. Eleverna utvecklar och breddar sin språkliga medvetenhet, sin textvärld och sin kulturella kompetens. Inom undervisningen handleder man eleverna att anpassa sitt språkbruk till situationen och att uttrycka sig och kommunicera i olika kontexter. Även språkliga och kommunikativa färdigheter som behövs i de fortsatta studierna och i arbetslivet ligger i fokus. Inom litteraturundervisningen sporrar man eleverna till mångsidiga läsoplevelser.

Mål för lärmiljöer och arbetssätt i läroämnet modersmål och litteratur i årskurs 7–9

I distansskolan är målet att bygga en gemenskaplig webbaserad lärmiljö som främjar utvecklingen av färdigheter i att lära sig, och som erbjuder rikligt med språkliga impulser samt möjligheter att söka, använda och producera information ur omfattande texthelheter även i multimediala miljöer.

Till lärmiljön i modersmål hör även kultur- och medieutbudet utanför nätskolan. Arbetssätten väljs så att behärsningen av strategier för läsförståelse stärks och processerna för textproduktion blir smidigare. Texter produceras enskilt och tillsammans, även med hjälp av kommunikationsteknologi. Undervisningen görs helhetsskapande med hjälp av processinriktade studier, projektarbete och fenomenbaserat lärande.

Handledning, differentiering och stöd i läroämnet modersmål och litteratur i årskurs 7–9

Målet för undervisningen är att stödja varje elevs lärande i och utanför skolan genom att hjälpa hen att hitta och använda lämpliga studiestrategier och identifiera sina styrkor. Eleverna ska uppmuntras att bland olika texter hitta och välja sådana som intresserar och är lämpliga med tanke på elevernas läsfärdighet och sätt att läsa, och att självmant läsa litteratur och andra texter.

Eleverna ska också handledas att röra sig tryggt och ansvarsfullt i medievärlden. Individuell handledning och respons ska ges för att utveckla elevens kommunikativa färdigheter och förmåga att producera texter. Eleverna ska få handledning och stöd vid eventuella språkliga inlärningssvårigheter och för att lära sig begrepp och klä sina tankar i ord. Också språkligt begåvade elever ska utmanas att till exempel utveckla sin läskompetens och att ställa upp mål och hitta arbetssätt som lämpar sig för dem. Texterna och arbetssätten ska väljas så att eleverna bemöts jämlikt och jämställt oberoende av kön.

Mål för undervisningen i lärokursen svenska och litteratur i årskurs 7–9

Mål för undervisningen	Innehåll som anknyter till målen	Kompetens som målet anknyter till
Att kommunicera		
M1 handleda eleven att utveckla sin förmåga att kommunicera målinriktat, ändamålsenligt, etiskt och på ett konstruktivt sätt i olika kommunikationsmiljöer	I1	K2, K3, K6, K7
M2 uppmuntra eleven att utveckla sin förmåga att kommunicera i grupp och utveckla förmågan att motivera sina åsikter och sina språkliga och kommunikativa val	I1	K1, K2, K3, K7
M3 stödja eleven i att bredda sin förmåga att uttrycka sig i olika slag av kommunikationssituationer, även genom drama	I1	K1, K2, K3, K7
M4 uppmuntra eleven att vidareutveckla sina kommunikativa färdigheter så att hen lär sig observera sin egen kommunikation och identifiera sina styrkor och svagheter i olika kommunikationsmiljöer, även multimediala	I1	K1, K2, K6, K7
Att tolka texter		
M5 handleda eleven i att utveckla de lässtrategier och metakognitiva färdigheter som behövs för att läsa, förstå, tolka och analysera texter och för att utvärdera sin läsfärdighet och bli medveten om hur den behöver utvecklas	I2	K1, K2, K4
M6 erbjuda eleven många olika möjligheter att välja, använda, analysera och tolka många olika slag av skönlitterära, fakta- och medietexter och därvid använda lämpliga begrepp	I2	K1, K2, K4, K5
M7 handleda eleven i att utveckla analytisk och kritisk läsfärdighet, förmåga att analysera och tolka texter samt befästa och bredda ord- och begreppsförrådet	I2	K1, K2, K4
M8 sporra eleven att utveckla sin förmåga att utnyttja flera olika källor för att få information och att använda denna information på ett ändamålsenligt sätt	I2	K2, K4, K5, K6
M9 väcka elevens intresse för nya slag av fiktiva texter och litteratur, bredda elevens erfarenheter av att lyssna till och läsa texter samt bearbeta dessa och samtidigt fördjupa elevens förståelse av fiktion	I2	K1, K2, K4, K5
Att producera texter		

M10 uppmuntra eleven att uttrycka sina åsikter genom att skriva och på annat sätt producera många olika slag av texter, även multimodala samt stödja eleven i att definiera sina styrkor och utvecklingsbehov som textproducent	I3	K2, K4, K5, K7
M11 erbjuda eleven möjligheter att producera berättande, beskrivande, instruerande och speciellt förklarande och argumenterande texter, även i multimediala miljöer och att välja det uttryckssätt som är lämpligast för ifrågavarande textgenre och situation	I3	K2, K4, K5
M12 stödja eleven i att utveckla sina textproduktions-processer och erbjuda eleven möjligheter att producera text tillsammans med andra, uppmuntra eleven att stärka förmågan att ge och ta emot respons samt hjälpa eleven att utvärdera sig själv som textproducent	I3	K2, K4, K5, K6
M13 handleda eleven att utveckla sin skrivefärdighet och digitala kompetens och fördjupa sin förståelse för skrivandet som kommunikationsform, bidra till kunskap om skriftspråkets konventioner och på så sätt bidra till att stärka elevens kompetens i standardspråket	I3	K2, K4, K5, K6
M14 erbjuda eleven tillfälle att träna sin förmåga att söka, bedöma och använda information och att använda sig av flera olika källor samt göra källhänvisningar i sin egen text och följa upphovsrättsliga regler	I3	K2, K4, K5, K7
Att förstå språk, litteratur och kultur		
M15 stödja elevens möjlighet att fördjupa sin språkliga medvetenhet och väcka intresse för språkliga fenomen, stödja eleven i att känna igen språkets strukturer, olika språkvarianter, stildrag och nyanser och i att förstå betydelsen av språkliga val och följderna av dem	I4	K1, K2, K4
M16 handleda eleven i att öka sin litteratur- och kulturkunskap, bidra till att eleven lär känna litteraturens historia och modern litteratur samt olika litterära genrer och ge eleven möjlighet att reflektera över litteraturens och kulturens betydelse både i sitt eget liv och i en mångkulturell omvärld	I4	K1, K2, K4
M17 bidra till att eleven lär känna svenska språket och dess historia och utveckling, de nordiska grannspråken och nordisk kultur samt får en helhetsbild av övriga språk och kulturer i	I4	K2, K4, K6, K7

Finland och stödja eleven i att reflektera över det egna modersmålets betydelse och sin språkliga och kulturella identitet samt sporra eleven att aktivt producera och konsumera kultur i olika former		
--	--	--

Centralt innehåll som anknyter till målen för lärokursen svenska och litteratur i årskurs 7–9

I1 Att kommunicera: Eleverna stärker sina färdigheter i att fungera i olika slag av kommunikationssituationer, även utanför skolan. De ökar sin medvetenhet om betydelsen av sina egna och andras kommunikativa val. De tränar sig i att lyssna och tala genom att utbyta idéer, argumentera, förhandla och lösa problem, övar sig i att motivera sina åsikter och analysera sina styrkor och utvecklingsområden som kommunikatörer. De bekantar sig också med teatern som konstform och med teaterns uttrycksmedel genom dramaövningar. Eleverna får övning i att använda olika retoriska medel då de kommunicerar. De övar sig i att hålla förberedda muntliga anföranden och presentationer och att åskådliggöra det de vill kommunicera. De övar sig även att utvärdera sina egna kommunikativa färdigheter och analysera vilka färdigheter som bör utvecklas.

I2 Att tolka texter: Elevernas texttolkningsförmåga fördjupas genom att de läser, analyserar och tolkar fiktiva texter och faktatexter i olika former: litteratur, faktatexter och texter i tryckta, elektroniska och audiovisuella medier. De funderar över texters olika syften och mottagare och får öva sig att ställa frågor till de texter de arbetar med. Eleverna fördjupar sin läsförståelse genom att förutspå en texts innehåll, sammanfatta det centrala i en text, dra slutsatser och formulera frågor utifrån en text, omformulera texter och ställa ny information i relation till sin tidigare kunskap. De iakttar även sin egen läsutveckling. Eleverna bekantar sig också med olika slag av förklarande och argumenterande texter och de språkliga drag som är utmärkande för dessa textgenrer. Eleverna ska kunna skilja mellan åsikter och fakta, referat och argumentation, peka på förhållanden mellan företeelser och hur man uttrycker t.ex. förhållningssätt och affektivitet. De reflekterar över texters syfte och målgrupp och ställer läsarkritiska frågor till texterna. Då eleverna läser litteratur reflekterar de över sina egna livserfarenheter i relation till det de läst och analyserar sina läsoplevelser. De vidgar sitt läsande från ungdomslitteratur till allmän litteratur, både fiktion och fakta. De analyserar även texter som kombinerar bild, ljud och text och uttryckssätten i sådana texter. De övar sig att analysera och tolka litteratur och lär sig använda nya begrepp för detta. De lär sig om symboler och bildspråk och fördjupar sin kännedom om berättarteknik. De bekantar sig med informationssökningens olika faser, med olika informationskällor och hur man bedömer tillförlitligheten hos olika källor.

I3 Att producera texter: Eleverna producerar fiktiva och icke-fiktiva texter i olika former: språkliga, visuella, audiovisuella och webbtexter. De övar sig att producera texter steg för steg och att ge och ta emot respons i olika skeden av textproduktionsprocessen. De övar sig i att avgöra syftet med olika texter och att använda kriterier för att bedöma texter. Eleverna studerar textuella, språkliga och visuella drag som är typiska för berättande, beskrivande, instruerande och speciellt förklarande och argumenterande texter och utnyttjar denna kunskap då de producerar egna texter. De lär sig anpassa textinnehållet och språket i sina texter för olika syften och målgrupper och att ta emot och ge respons under olika faser av textproduktionen. Eleverna undersöker olika element i skriftspråket och de övar sig i att dra nytta av denna kunskap då de producerar egna texter. Eleverna fördjupar även sina kunskaper om standardskriftspråket. De lär sig identifiera stycken, menings- och satsstrukturer, att undersöka olika sätt att uttrycka förhållanden mellan företeelser samt att känna igen olika register och stildrag. De undersöker olika tidsformer och laborerar med dessa i sina egna texter. De bekantar sig med förkortningar, främmande ord och sifferuttryck och lär sig använda alla dessa kännetecken då de skapar egna texter. Eleverna förbättrar sin förmåga att producera texter som behövs i studierna, såsom att referera, göra sammandrag och anteckningar och att använda källor och källhänvisningar i sina egna texter och de lär sig även om upphovsrätt och etisk webbkommunikation.

I4 Att förstå språk, litteratur och kultur: Eleverna använder och analyserar på mer avancerad nivå språkliga strukturer, de nordiska grannspråken, kulturella fenomen samt litteratur inom många olika genrer och medier i en mångkulturell omvärld. Eleverna tolkar texter och deras språkliga uppbyggnad, betydelser och syften och använder gängse begrepp för att diskutera språkliga drag och sociokulturella fenomen. Eleverna fördjupar sina kunskaper om det skrivna standardspråket, olika stilnivåer och svenska språkets satsbyggnad med fokus på ordföljd, struktur, sats, satsdelar och mening. De svenska språkdragen analyseras även genom kontrastiv jämförelse med andra språk. Eleverna bekantar sig med det svenska språkets utveckling och historia, med språkbruket i Finland och Norden och regionala varianter i svenskan i Finland. De undersöker hur olika språk påverkar varandras ordförråd och namnskick. Eleverna bekantar sig med kulturbegreppet och med olika former av kultur såsom folklöre, film, teater, muntlig tradition och olika slag av mediekultur. De vidgar sin kultursfär till hela Finland, Sverige och det övriga Norden och även till andra länder och kulturer i världen. Eleverna diskuterar etiska och moraliska aspekter på språkbruk, yttrandefrihet och integritet i olika medier och i olika språksituationer. De bekantar sig med olika skeden inom finlandssvensk, annan finländsk och svensk litteratur, med ungdomsböcker och klassiska och moderna verk samt faktaböcker. Eleverna övar sig även i att analysera och tolka litteratur, de laborerar med litteraturens huvudgenrer, några undergenrer och stilriktningar och blir vana att använda sig av textanalytiska begrepp. Eleverna uppmuntras att använda bibliotekstjänster både aktivt och mångsidigt.

Bedömning av elevens lärande i läroämnet modersmål och litteratur i årskurs 7–9

I årskurs 7–9 ska bedömningen av elevens lärande vara mångsidig, riktgivande och uppmuntrande. En respons som är uppmuntrande och konstruktiv stärker elevernas motivation och hjälper dem att utveckla sina språkliga färdigheter samt att hitta sina egna styrkor. Eleverna ska kontinuerligt få information om sina studieframgångar och hur väl de presterat i förhållande till målen. Bedömningen ska bli en naturlig del av läroprocessen.

Genom en stödjande och analyserande bedömning av elevernas kunskaper kan man hjälpa eleverna att bli medvetna om sina egna kunskaper och färdigheter och sina arbetsprocesser och ge dem verktyg för att utveckla dessa.

Alla fyra målområden lika viktiga i bedömningen av elevens lärande i årskurserna 7–9. Bedömningen ska vara mångbottnad och grunda sig på såväl muntlig och skriftlig kunskapsredovisning som på lärarens observationer av språkanvändning och textanalys i olika situationer. Eleverna ska ges möjlighet att visa prov på sina kunskaper och färdigheter på ett mångsidigt sätt. Vid sidan av självbedömning används kamratbedömning under bedömningsprocessen.

Distansskolan Nomad erbjuder inte officiell slutbedömning i den grundläggande utbildningen. Vitsordet i slutet av årskurs nio bestäms dock så att vi jämför elevens kunskaps- och färdighetsnivå med de nationella kunskapskraven i modersmål och litteratur. Modersmål och litteratur är ett kumulativt läroämne. Då vi bestämmer vitsordet beaktar vi alla nationella kunskapskrav för slutbedömningen. Eleven bedöms med vitsordet åtta (8) ifall hen har uppnått en nivå som utgör ett genomsnitt av den kunskaps- och färdighetsnivå för de olika delområdena som beskrivs i de nationella kunskapskraven. Om eleven inom något delområde nått högre än nivån för vitsordet åtta kan detta kompensera en något lägre prestationsnivå inom ett annat delområde.

Bedömningskriterier för goda kunskaper (vitsordet 8) i slutbedömningen efter avslutad lärokurs i svenska och litteratur

Mål för undervisningen	Innehåll	Föremål för bedömningen i läroämnet	Kunskapskrav för goda kunskaper/vitsordet åtta
Att kommunicera			
M1 handleda eleven att utveckla sin förmåga att kommunicera målinriktat, ändamålsenligt, etiskt och på ett konstruktivt	I1	Förmåga att kommunicera i olika slag av kommunikationsmiljöer	Eleven kan kommunicera målinriktat i olika slag av kommunikationsmiljöer och -situationer, visar

sätt i olika kommunikationsmiljöer			att hen förstår andras inlägg och kan iakttä hur den egna kommunikationen påverkar andra.
M2 uppmuntra eleven att utveckla sin förmåga att kommunicera i grupp och utveckla förmågan att motivera sina åsikter och sina språkliga och kommunikativa val	I1	Förmåga att kommunicera i grupp	Eleven kan uttrycka sina åsikter och motivera dem på ett trovärdigt sätt, beaktar andras åsikter och samarbetar med andra i kommunikationssituationer
M3 stödja eleven i att bredda sin förmåga att uttrycka sig i olika slag av kommunikationssituationer, även genom drama	I1	Förmåga att uttrycka sig med retoriska hjälpmedel och uppträda inför publik	Eleven kan uttrycka sig såsom situationen och ändamålet kräver och använda sig av retoriska grepp. Eleven kan framföra både ett spontant och ett förberett anförande eller diskussionsinlägg, ta hänsyn till sin publik och använda några retoriska knep för att åskådliggöra sitt budskap.
M4 uppmuntra eleven att vidareutveckla sina kommunikativa färdigheter så att hen lär sig observera sin egen kommunikation och identifiera sina styrkor och svagheter i olika kommunikationsmiljöer, även multimediala	I1	Förmåga att utveckla sina kommunikativa färdigheter	Eleven kan utvärdera sin kommunikativa kompetens i olika kommunikationsmiljöer på basis av feedback från andra och vet vilka områden som behöver utvecklas.
Att tolka texter			
M5 handleda eleven i att utveckla de lässtrategier och metakognitiva färdigheter som behövs för att läsa, förstå, tolka och analysera texter	I2	Behärskande av lässtrategier	Eleven kan självständigt använda sig av lässtrategier. Eleven kan utvärdera sin egen läskunnighet och namnge de

och för att utvärdera sin läsfärdighet och bli medveten om hur den behöver utvecklas			områden hen behöver utveckla.
M6 att erbjuda eleven många olika möjligheter att välja, använda, analysera och tolka många olika slag av skönlitterära, fakta- och medietexter och därvid använda lämpliga begrepp	I2	Multilitteracitetskompetens och förmåga att bredda sin textvärld	Eleven kan med hjälp av handledning bruka och analysera många olika slag av texter också sådana typer av texter som är obekanta för eleven samt använda några analytiska begrepp
M7 handleda eleven i att utveckla analytisk och kritisk läsfärdighet, förmåga att analysera och tolka texter samt befästa och bredda ord- och begreppsförrådet	I2	Förmåga att analysera och tolka texter	Eleven kan granska texter kritiskt, känner igen olika textgenrer och kan beskriva några språkliga och textuella drag i förklarande, instruerande och argumenterande texter samt förstår att olika texter har olika upphov och syften.
M8 sporra eleven att utveckla sin förmåga att utnyttja flera olika källor för att få information och att använda denna information på ett ändamålsenligt sätt	I2	Färdighet i informationssökning och källkritik	Eleven kan namnge de centrala faserna vid informationssökning och vet var och hur man kan söka information. Eleven kan värdera vilken information som är användbar och avgöra vilka källor som är tillförlitliga.
M9 väcka elevens intresse för nya slag av fiktiva texter och litteratur, bredda elevens erfarenheter av att lyssna till och läsa texter samt bearbeta dessa och samtidigt fördjupa elevens förståelse av fiktion	I2	Förmåga att analysera och tolka fiktiva texter samt att ge uttryck för sin läserfarenhet	Eleven kan tolka fiktiva texter, använda centrala textanalytiska begrepp och kan koppla texterna till en kontext. Eleven hittar självmant lämpliga texter, läser flera böcker och breddar villigt samt delar med sig av sina läserfarenheter.

Att producera texter			
M10 uppmuntra eleven att uttrycka sina åsikter genom att skriva och på annat sätt producera många olika slag av texter, även multimodala samt stödja eleven i att definiera sina styrkor och utvecklingsbehov som textproducent	I3	Förmåga att uttrycka tankar och producera olika slag av texter (multilitteracitet) och bredda sin textvärld	Eleven producerar under handledning texter som är nya för eleven och testar olika sätt och metoder att producera texter för att uttrycka sina åsikter. Eleven kan beskriva sig själv som textproducent.
M11 erbjuda eleven möjligheter att producera berättande, beskrivande, instruerande och speciellt förklarande och argumenterande texter, även i multimediala miljöer och att välja det uttryckssätt som är lämpligast för ifrågavarande textgenre och situation	I3	Kunskap om och förmåga att använda textgenrer	Eleven kan med hjälp av handledning producera berättande, beskrivande, instruerande och speciellt förklarande och argumenterande texter och använda de uttryckssätt som kännetecknar ifrågavarande textgenre.
M 12 stödja eleven i att utveckla sina textproduktionsprocesser och erbjuda eleven möjligheter att producera text tillsammans med andra, uppmuntra eleven att stärka förmågan att ge och ta emot respons samt hjälpa eleven att utvärdera sig själv som textproducent	I3	Kunskap om och förmåga att använda textproduktionsprocesser	Eleven kan namnge de olika etapperna vid textproduktion och kan arbeta med dem både individuellt och i grupp. Eleven kan ge och ta emot respons på sina texter och kan utvärdera sina egna färdigheter i textproduktion och uttrycka sina utvecklingsbehov på området.
M 13 handleda eleven att utveckla sin skrivfärdighet och digitala kompetens och fördjupa sin förståelse för skrivandet som kommunikationsform,	I3	Skrivkompetens och förmåga att tillämpa skriftspråkets konventioner	Eleven känner till skriftspråkets grundläggande strukturer och det skrivna standardspråkets normer och kan

bidra till kunskap om skriftspråkets konventioner och på så sätt bidra till att stärka elevens kompetens i standardspråket			använda dessa vid produktion och bearbetning av sina texter. Eleven skriver flytande för hand och digitalt.
M14 erbjuda eleven tillfälle att träna sin förmåga att söka, bedöma och använda information och att använda sig av flera olika källor samt göra källhänvisningar i sin egen text och följa upphovsrättsliga normer		Förmågan att använda och presentera information och tillämpa upphovsrättsliga normer (etiska normer för kommunikation)	Eleven kan i sina texter använda information från olika håll. Eleven kan göra anteckningar, komprimera information och använda olika källor i sina egna texter samt uppge dessa. Eleven kan tillämpa normerna för upphovsrätt och ange sina källor.
Att förstå språk, litteratur och kultur			
M15 stödja elevens möjlighet att fördjupa sin språkliga medvetenhet och väcka intresse för språkliga fenomen, stödja eleven i att känna igen språkets strukturer, olika språkvarianter, stildrag och nyanser och i att förstå betydelsen av språkliga val och följderna av dem	I4	Språklig medvetenhet	Eleven kan beskriva språkliga och textuella särdrag i texter, fundera över deras betydelser och samt beskriva skillnader mellan olika språkliga varianter och särdrag.
M16 handleda eleven i att öka sin litteratur- och kultur-kunskap, bidra till att eleven lär känna litteraturens historia och modern litteratur samt olika litterära genrer och ge eleven möjlighet att reflektera över litteraturens och kulturens betydelse både i sitt eget liv och i	I4	Litteraturkunskap och kulturkännedom samt hur läsutvecklingen fortskridit	Eleven har insikt i kulturell mångfald och kan beskriva sina egna kulturella erfarenheter. Eleven känner till svenska språkets historia, något om de nordiska grannspråken samt litteraturens olika skeden. Eleven har grepp om litteraturens huvudgenrer och har läst de böcker som

en mångkulturell omvärld			man har avtalat om inom ämnet
M17 bidra till att eleven lär känna svenska språket och dess historia och utveckling, de nordiska grannspråken och nordisk kultur samt får en helhetsbild av övriga språk och kulturer i Finland och stödja eleven i att reflektera över det egna modersmålets betydelse och sin språkliga och kulturella identitet samt sporra eleven att aktivt producera och konsumera kultur i olika former	I4	Förmåga att reflektera över den språkliga identiteten	Eleven kan beskriva den språkliga och kulturella mångfalden i Finland och förstår språkets och modersmålet(n)s innebörd för en individ och det svenska språkets plats bland språken i världen.

Det andra inhemska språket finska

Språkpedagogik och språkutveckling

Den språkliga utvecklingen startar vid födseln och fortsätter livet ut. Individen tillägnar sig sin kompetens i flera språk i hemmet, i skolan och under fritiden. Den språkliga kompetensen består av kompetens i modersmålen, i andra språk och i olika dialektala varianter, på olika nivåer. Utgångspunkten för skolans språkundervisning är att språket används i olika situationer och sammanhang. Språkundervisningen ska stärka elevernas språkliga medvetenhet och stödja språkbruk på olika språk parallellt. Den ska även bidra till att eleverna utvecklar kompetens i multilitteracitet. Eleverna ska lära sig att analysera texter och kommunikationsformer på olika språk och använda språkvetenskapliga begrepp vid tolkning av texter och använda sig av olika sätt att lära sig språk. De ska också uppmuntras att lära sig språk på flera olika sätt och att använda sin kompetens i olika språk som stöd för allt lärande i alla läroämnen. Eleverna ska få handledning i att läsa texter på lämplig nivå på olika språk och att i sina studier söka information och kunskap på olika språk.

Eleverna ska vägledas att se och förstå sin egen och andras mångfasetterade språkliga och kulturella identitet. Även betydelsen av minoritetsspråken och de utrotningshotade språken ska behandlas i undervisningen och den ska stödja elevens flerspråkighet

genom att inkludera elevens alla språk, även de som används på fritiden. Undervisningen ska stärka elevens tro på den egna förmågan att lära sig språk och uppmuntra till att modigt använda nya språk, även på grundläggande nivå. Utgångspunkten för all språkpedagogisk verksamhet är att flera olika läroämnen samarbetar.

Läroämnets uppdrag

Språk är en förutsättning för lärande och tänkande. Språket är närvarande i all verksamhet i skolan och alla lärare är språklärare. Språkstudierna främjar utvecklingen av tankeförmågan. De ger underlag för att forma en flerspråkig och mångkulturell identitet och värdesätta den. I takt med att ordförrådet och strukturerna utvecklas, utvecklas också de kommunikativa färdigheterna och förmågan att söka information. Språkundervisningen ger goda möjligheter till glädje, lek och kreativitet.

Undervisningen i det andra inhemska språket är en del av språkpedagogiken och fostran till språkmedvetenhet. Den ska väcka elevernas intresse för den språkliga och kulturella mångfalden i skolan och den omgivande världen och uppmuntra dem att kommunicera i autentiska språkmiljöer. Eleverna ska lära sig värdesätta andra språk, människorna som talar dem och olika kulturer. Jämställdheten i språkval och språkstudier förstärks genom att man på varierande och intressanta sätt informerar om valmöjligheter i språken, genom att man uppmuntrar eleverna att oberoende av kön fatta beslut om språkval utgående från sina individuella intressen, genom att man behandlar teman mångsidigt och ur olika synvinklar och genom att man använder omväxlande och praktiska arbetsmetoder.

Studierna i det andra inhemska språket ska förbereda eleverna för planmässigt och kreativt arbete i olika sammansättningar. Eleverna och elevgrupperna ska ges möjligheter att bilda nätverk och kommunicera muntligt med finskspråkiga elever och grupper. Digitala verktyg erbjuder en naturlig möjlighet att genomföra språkundervisningen i autentiska situationer och utifrån elevernas kommunikationsbehov. Undervisningen ska också ge färdigheter som främjar delaktighet och aktiv påverkan.

Undervisningen ska stärka elevernas tilltro till sin förmåga att lära sig språk och att modigt använda dem. Eleverna ska ges möjlighet att studera i egen takt och vid behov få stöd för sitt lärande. Undervisningen ska ordnas så att också elever som avancerar snabbare eller kan språket sedan tidigare kan göra framsteg.

Språkundervisningen ska utveckla multilitteracitet och ta upp olika texter. Texterna ska väljas med hänsyn till barnens och de ungas intressen. Undervisningen ska också bygga broar mellan olika språk och med de språk som eleverna använder på fritiden. Vid valet av texter och uppgifter ska man också fästa uppmärksamhet vid språkkunskap som

behövs i arbetslivet. Eleverna uppmuntras att söka information på de språk som de behärskar.

Finska, A-lärokurs i årskurs 7–9

Eleverna ska uppmuntras att använda finska mångsidigt för att kommunicera och söka information. Målet för undervisningen är att stödja eleverna att fördjupa de kunskaper som inhämtats i årskurs 3–6, utveckla deras språkliga medvetenhet och slutledningsförmåga och samtidigt främja deras färdigheter för språkstudier. Förståelsen för kulturell mångfald ska fördjupas genom att man diskuterar om värdebundna företeelser som är förknippade med olika språkgrupper och även ger utrymme för bearbetning av känslor.

Undervisningen i finska kan integreras i undervisningen i olika läroämnen och de mångvetenskapliga lärområdena och tvärtom. Eleverna ska uppmuntras att söka information på finska i olika läroämnen.

Mål för lärmiljöer och arbetssätt i A-lärokursen i finska i årskurs 7–9

Målet är att språkbruket ska vara så korrekt, naturligt och så relevant för eleverna som möjligt. Arbetet ska även ske genom smågruppsarbete och lärande tillsammans i olika typer av lärmiljöer. För att uppnå målen för flerspråkighet och språkpedagogik behövs samarbete mellan lärarna. Eleverna ska med hjälp av spel, musik och drama få möjlighet att testa sina växande språkkunskaper och även bearbeta attityder. Olika lärmiljöer, medier och digitala verktyg ska mångsidigt användas i undervisningen. I texterna söker man information som man delar och publicerar. Eleverna ska uppmuntras att vara aktiva och ta självständigt ansvar för sitt lärande med hjälp av den europeiska språkportfolion eller motsvarande verktyg. Med hjälp av olika nätverk får eleverna också bekanta sig med flerspråkigheten och den kulturella mångfalden i närmiljön eller samhället. Målspråket finska används alltid när det är möjligt.

Handledning, differentiering och stöd i A-lärokursen i finska i årskurs 7–9

Eleverna ska uppmuntras att modigt använda sina språkkunskaper. Gott om kommunikativa övningar stödjer utvecklingen av elevens språkkunskaper. Eleverna ska också uppmuntras att studera andra språk som skolan erbjuder. Elever som har inlärningssvårigheter i språk ska ges stöd. Undervisningen ska planeras så att den erbjuder tillräckliga utmaningar även för elever som avancerar snabbare eller kan språket från tidigare.

Mål för undervisningen i A-lärokursen i finska i årskurs 7–9

Mål för undervisningen	Innehåll som anknyter till målen	Kompetens som målet anknyter till
Kulturell mångfald och språkmedvetenhet		

M1 utveckla elevens förmåga att ge akt på och reflektera över företeelser som är förknippade med nationalspråkens ställning i Finland samt stärka elevens förmåga och vilja att komma till rätta i finska och flerspråkiga miljöer	I1	K1, K2
M2 uppmuntra eleven att upptäcka möjligheter att vidga sin syn på omvärlden genom att använda sig av sina kunskaper i finska i olika grupper och sammanhang	I1	K2, K5
M3 handleda eleven att lägga märke till regelbundenheter i finska språket och att använda sig av språkvetenskapliga begrepp som stöd för lärandet	I1	K1, K4
Färdigheter för språkstudier		
M4 uppmuntra eleven att sätta upp mål, att utnyttja olika sätt för att lära sig finska och att utvärdera sitt lärande med hjälp av både självbedömning och kamratbedömning samt att handleda eleven att delta i en uppbyggande kommunikation i vilken det viktigaste är att man når fram med sitt budskap	I2	K1, K3, K7
M5 stödja elevens egen aktivitet och förmåga att kreativt tillämpa sina språkkunskaper samt utveckla sina färdigheter för livslångt språklärande	I2	K1
Växande språkkunskap, förmåga att kommunicera		
M6 uppmuntra eleven att öva sig i att aktivt delta i olika slag av vardagliga kommunikationssituationer	I3	K4
M7 handleda eleven att vara aktiv i kommunikationssituationer och att fördjupa sin förmåga att på finska använda olika kommunikationsformer, stående uttryck, omskrivningar, utfyllnader och andra kompensationsstrategier	I3	K4
M8 hjälpa eleven att i kommunikationssituationer gällande åsikter och ställningstaganden fästa uppmärksamhet vid kulturellt lämpligt språkbruk	I3	K2, K6
Växande språkkunskap, förmåga att tolka texter		
M9 erbjuda eleven möjligheter att tolka olika slags texter för informationssökning, även tydliga faktatexter och att uppmuntra hen att i tolkandet använda sig av slutledningsförmåga och förståelse av texternas centrala innehåll	I3	K4
Växande språkkunskap, förmåga att producera texter		

M10 erbjuda eleven möjligheter att producera tal och skrift som berör en tilltagande mängd temaområden och med beaktande av centrala strukturer och grundregler för uttal	I3	K3, K4, K5
---	----	------------

Centralt innehåll som anknyter till målen för A-lärokursen i finska i årskurs 7–9

I1 Kulturell mångfald och språkmedvetenhet: Att i undervisningen välja sådant innehåll och sådana arbetssätt som uppmuntrar eleverna att aktivt delta i olika finskspråkiga verksamheter. Att använda sådana språkvetenskapliga begrepp som hjälper eleverna att jämföra olika språk och att studera finska. Att ta reda på vad som avses med individens språkliga rättigheter.

I2 Färdigheter för språkstudier: Att vidareutveckla färdigheterna för språkstudier. Att öva sig att använda läromedel på ett mångsidigt sätt, att använda ordlistor, uppfatta helheter, gruppera, söka information och bedöma hur tillförlitlig informationen är.

I3 Växande språkkunskap: förmåga att kommunicera, förmåga att tolka texter, förmåga att producera texter: Att välja innehåll med målet att eleven ska klara sig på finska i olika sammanhang också utanför skolan, att innehållet ska vara aktuellt, för eleverna intressant, rikta sig mot andra stadiets utbildning och göra eleverna bekanta med den språkkunskap som behövs i arbetslivet och i fortsatta studier. Att lära sig ordförråd och strukturer i samband med olika slags texter som t.ex. berättande, beskrivande eller argumenterande texter. Att studera och öva olika kommunikationssituationer med hjälp av olika medier.

Bedömning av elevens lärande i A-lärokursen i finska i årskurs 7–9

Lärandet ska bedömas på olika sätt, också genom självbedömning och kamratbedömning. Bedömningen ska beakta samtliga mål och delområden av språkkunskapen. Bedömningen av delområdena ska grunda sig på den europeiska referensramen och den finländska referensram som utarbetats utgående från den. Den europeiska språkportfolion kan användas som verktyg vid bedömningen.

Bedömningen ska vara mångsidig och ge eleverna möjlighet att uttrycka sig på för dem naturliga sätt. Med hjälp av uppbyggande respons hjälper man eleverna att bli medvetna om sina kunskaper och att utveckla dem. Eleverna uppmuntras att tillämpa sina kunskaper i olika kommunikationssituationer. Mångsidig bedömning ger också elever som har inlärningssvårigheter i språk, eller annars har ett annorlunda språkligt utgångsläge, möjligheter att visa sina kunskaper.

Distansskolan Nomad erbjuder inte officiell slutbedömning i den grundläggande utbildningen. Vitsordet i slutet av årskurs nio bestäms dock så att vi jämför elevens kunskaps- och färdighetsnivå med de nationella kunskapskraven i A-lärokursen i finska.

Kunskaperna utvecklas kumulativt inom de olika delområdena av språkkunskap. Då vi bestämmer vitsordet beaktar vi alla nationella kunskapskrav för slutbedömningen. Eleven får vitsordet åtta (8), om hen i genomsnitt uppvisar sådana kunskaper som kriterierna förutsätter. Kunskaper som överstiger nivån för vitsordet åtta inom något delområde kan kompensera svagare kunskaper inom ett annat delområde.

Bedömningskriterier för goda kunskaper (vitsordet 8) i slutbedömningen efter avslutad A-lärokurs i finska

Mål för undervisningen	Innehåll	Föremål för bedömningen i läroämnet	Kunskapskrav för goda kunskaper/vitsordet åtta
Kulturell mångfald och språkmedvetenhet			
M1 utveckla elevens förmåga att ge akt på och reflektera över företeelser som är förknippade med nationalspråkens ställning i Finland samt stärka elevens förmåga och vilja att komma till rätta i finska och flerspråkiga miljöer	I1	Förståelse för frågor som gäller språklig status och språkets och kulturens betydelse	Eleven kan nämna några rättigheter och skyldigheter i anslutning till Finlands nationalspråk och hen har en uppfattning om språkets betydelse för individen, och för sin egen möjlighet att agera i finskspråkiga och flerspråkiga miljöer
M2 uppmuntra eleven att upptäcka möjligheter att vidga sin syn på omvärlden genom att använda sig av sina kunskaper i finska i olika grupper och sammanhang	I1	Förmåga att utveckla sina medborgerliga färdigheter med hjälp av finska språket	Eleven lär sig iaktta i vilka finskspråkiga sammanhang och miljöer det finns möjligheter att lära sig.
M3 handleda eleven att lägga märke till regelbundenheter i finska språket och att använda sig av språkvetenskapli	I1	Språklig medvetenhet	Eleven kan utgående från sina observationer dra slutsatser om finska språkets regelbundenheter och känner till finskans centrala språkvetenskapliga begrepp.
Färdigheter för språkstudier			
M4 uppmuntra eleven att sätta upp mål, att	I2	Förmåga att sätta upp mål, reflektera över	Eleven kan sätta egna mål och utvärdera sina

utnyttja olika sätt för att lära sig finska och att utvärdera sitt lärande med hjälp av både självbedömning och kamratbedömning samt att handleda eleven att delta i en uppbyggande kommunikation i vilken det viktigaste är att man når fram med sitt budskap		lärandet och samarbeta	lärstrategier i språkstudierna och delta i kommunikationen på ett sätt som uppmuntrar gruppen.
M5 stödja elevens egen aktivitet och förmåga att kreativt tillämpa sina språkkunskaper samt utveckla sina färdigheter för livslångt språklärande	I2	Förmåga att utveckla färdigheterna för livslångt lärande	Eleven märker var hen kan använda sina kunskaper i finska också utanför skolan och kan reflektera över hur hen kan använda sina kunskaper efter avslutad skolgång.
Växande språkkunskap, förmåga att kommunicera			Kunskapsnivå B1.1
M6 uppmuntra eleven att öva sig i att aktivt delta i olika slag av vardagliga kommunikationssituationer	I3	Förmåga att kommunicera i olika situationer	Eleven kan relativt obehindrat kommunicera, delta i diskussioner och uttrycka sina åsikter i vardagliga kommunikationssituationer.
M7 handleda eleven att vara aktiv i kommunikationssituationer och att fördjupa sin förmåga att på finska använda olika kommunikationsformer, stående uttryck, omskrivningar, utfyllnader och andra kompensationsstrategier	I3	Förmåga att använda kommunikationsstrategier	Eleven kan i någon mån ta initiativ i olika skeden av en kommunikationssituation och försäkra sig om att samtalspartnern har förstått budskapet. Kan omskriva eller byta ut obekanta ord eller omformulera sitt budskap. Kan diskutera betydelsen av obekanta uttryck.
M8 hjälpa eleven att i kommunikationssituationer gällande åsikter och ställningstaganden	I3	Kulturellt lämpligt språkbruk	Eleven visar att hen behärskar de viktigaste artighetskutymerna. Eleven kan i sin

fästa uppmärksamhet vid kulturellt lämpligt språkbruk			kommunikation ta hänsyn till några viktiga kulturellt betingade aspekter.
Växande språkkunskap, förmåga att tolka texter			Kunskapsnivå B1.1
M9 erbjuda eleven möjligheter att tolka olika slags texter för informationssökning, även tydliga faktatexter och att uppmuntra hen att i tolkandet använda sig av slutledningsförmåga och förståelse av texternas centrala innehåll	I3	Förmåga att tolka texter	Eleven förstår det väsentliga och vissa detaljer i tydligt och relativt långsamt allmänspråkligt tal eller i lättfattlig skriven text. Förstår tal eller skriven text som bygger på gemensam erfarenhet eller allmän kunskap. Urskiljer även oförberedd det centrala innehållet, nyckelord och viktiga detaljer
Växande språkkunskap, förmåga att producera texter			Kunskapsnivå A2.2
M10 erbjuda eleven möjligheter att producera tal och skrift som berör en tilltagande mängd temaområden och med beaktande av centrala strukturer och grundregler för uttal	I3	Förmåga att producera texter	Eleven kan räkna upp och beskriva (för åldern typiska) saker som anknyter till vardagen med hjälp av vanliga ord, några idiomatiska uttryck samt grundläggande och ibland också lite svårare strukturer. Kan tillämpa några grundläggande uttalsregler också i andra än inövade uttryck.